

Forslag

til

Lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse.

(Almindelig revision).

Fremsat den 6. marts 1968 af *arbejdsministeren*.

§ 1.

I lov nr. 226 af 11. juni 1954 om almindelig arbejderbeskyttelse, som ændret ved lov nr. 71 af 28. marts 1956, lov nr. 101 af 25. marts 1959, lov nr. 112 af 30. marts 1962, lov nr. 148 af 21. april 1965 og lov nr. 213 af 4. juni 1965 foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 2, *litra b*), § 6, stk. 4 og § 15, stk. 1, 1. pkt. ændres „§ 13, stk. 1“ til „§ 13,“.

2. I § 1, stk. 2, *litra c*) ændres „kap. 3 C“ og „stk. 4, nr. 1 og 2“ til henholdsvis: „kap. 3 D“ og „stk. 4, nr. 1 og 2 og stk. 5“.

3. § 1, stk. 4, nr. 3 affattes således:

„3) Arbejde, der udføres af søfolk, og som må henføres til skibstjeneste, hvad enten det udføres om bord eller ikke, samt alt arbejde om bord i skibe. Dog finder lovens bestemmelser anvendelse på:

a. Arbejde med lastning og losning, hvad enten det udføres om bord eller ikke;

b. værftsarbejde og arbejde, der må lige-stilles hermed;“.

4. § 1, stk. 5, affattes således:

„Stk. 5. Arbejder, der udføres af militære, og som kan henregnes til egentlig militærtjeneste, omfattes kun af loven i det omfang, hvori det bestemmes af arbejdsministeren efter forhandling med forsvarsministeren, jfr. dog § 1, stk. 2, c.“.

5. I § 3, stk. 4, ændres „udlejere af lokaler, brugere, leverandører eller opstillere af tekniske hjælpemidler“ til „udlejere af lokaler,

Arbejdsmin. 3. kt. j. nr. 13-43-60.

brugere, sælgere, leverandører, opstillere eller reparatører af tekniske hjælpemidler.“.

6. I § 3, stk. 6, ændres „§ 13, stk. 1, nr. 9 og 21“ til „§ 13, nr. 9 og 11“.

7. I § 6, stk. 1, ændres „de foranstaltninger, der er truffet for at sikre“ til „de foranstaltninger, der efter denne lov eller de i medfør heraf udstedte forskrifter er truffet for at sikre“.

8. I § 10, stk. 2, ændres „§ 29“ til „§§ 28 og 29“.

9. § 12 affattes således:

„§ 12. Hvor særlige forhold foreligger, kan arbejdsministeren efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet tilstede lempelser i bestemmelserne i dette afsnit og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter.

Stk. 2. Direktøren for arbejdstilsynet kan i enkelttilfælde, hvor særlige forhold foreligger, tillade lempelser i bestemmelserne i dette afsnit. Direktøren kan endvidere tillade lempelser i bestemmelser i regulativer og forskrifter m. v., der udstedes i henhold til §§ 10, 15, 28 og 29, i overensstemmelse med hvad der fastsættes herom i de enkelte regulativer og forskrifter.“.

10. I § 13, stk. 1, 1. pkt. udgår: „— jfr. dog stk. 2 om visse mindre virksomheder —“.

11. I § 13, stk. 1, nr. 1 og nr. 2, ophæves sidste pkt.

12. I § 13, stk. 1, nr. 3, 1. pkt., indsættes efter „beskaffenhed“:

„, og det skal yde fornøden tæthed og varmeisolation.“, og sidste pkt. ophæves.

13. I § 13, stk. 1, nr. 9, indsættes efter 4. pkt.:

„Arbejdere, der er beskæftiget med sundhedsfarlige stoffer, skal skifte tøj inden spisning.“.

14. I § 13, stk. 1, nr. 11, indsættes efter 5. pkt.:

„Arbejderne skal anvende det påbudte særlige arbejdstøj.“.

15. I § 13, stk. 1, nr. 13, indsættes efter 2. pkt.:

„I forbindelse med aftrædelsesrum skal der findes mulighed for at vaske hænder.“.

16. I § 13, stk. 1, nr. 14, 1. pkt. ændres „hensigtsmæssigt indrettede stole“ til „hensigtsmæssige stole“.

17. § 13, stk. 1, nr. 21, ophæves.

18. § 13, stk. 2, ophæves.

19. I § 15, stk. 3, ændres „de i § 13, stk. 1, nr. 8, 9, 10, 12 og 13, indeholdte bestemmelser om drikkevand, vaskeindretninger og bade, garderober, cykelskure m. v., opholds- og spiserum samt aftrædelsesrum“ til „§ 13, nr. 6, nr. 7, 2. pkt., nr. 8-10, nr. 11, sidste pkt., nr. 12 og nr. 13“, og efter „det faste samlingssted“ indsættes: „og at renholde dem på tilbørlig måde.“.

20. I § 16, stk. 5, ændres „invalideforsikringsretten“ til „direktøren for revalidering og forsorg“.

21. I § 16, stk. 6, indsættes som 2. pkt.:

„Hvor faren ikke kan imødegås, må den pågældende arbejder ikke arbejde alene.“.

22. § 17, stk. 1-4 affattes således:

„§ 17. Ingen leverandør, sælger eller udlejer må udlevere til brug her i landet eller her udstille til salg, leje eller i reklameøjemed maskiner, maskindele, apparater eller andre tekniske hjælpemidler, mod hvis brug der i henhold til § 29, nr. 3, er nedlagt forbud.“.

Stk. 2. Den, der fremstiller eller sælger maskiner, redskaber eller anden teknisk anordning, ligesom den, der udlejer eller udlåner sådan anordning til brug, skal påse, at anordningen, når den udleveres for at tages i brug her i landet eller udstilles her til salg, leje eller i reklameøjemed, er forsynet med nødvendige beskyttelsesanordninger og også i øvrigt frembyder betryggende sikkerhed mod sundhedsfare og ulykkestilfælde, og skal endvidere udlevere de forskrifter, der er nødvendige for anordningens anvendelse og pasning.

Stk. 3. Hvis nogen som selvstændig virksomhed udfører installation af en anordning, som omhandles i stk. 2, eller reparerer en, sådan anordning, skal han påse, at foreskrevne beskyttelsesanordninger opsættes, og at de for installationen i øvrigt gældende forskrifter iagttages.

Stk. 4. Enhver maskine, der anvendes her i landet eller her udstilles til salg, leje eller i reklameøjemed, skal være forsynet med et skilt, der angiver fabrikantens navn og adresse samt ved importerede maskiner tillige importørens navn og adresse.“.

23. § 19, stk. 8, affattes således:

„*Stk. 8.* Hvor arbejdet vil medføre støj eller rystelser af en sådan styrke, at arbejderne påvirkes skadeligt eller udsættes for væsentlig gene, skal der herimod træffes sådanne foranstaltninger, som med rimelighed kan kræves.“.

24. I § 21, stk. 1, 2. pkt. ændres „anbragte“ til „værende kilerempåløb“,.

25. I § 22 indsættes efter stk. 1 som nyt stk.:

„*Stk. 2.* Arbejdsmaskiner skal, hvor det har sikkerhedsmæssig betydning, være forsynet med bremseanordning.“.

26. § 22, stk. 3, der bliver stk. 4, affattes således:

„*Stk. 4.* Arbejdsmaskiner med farlige værktøjsorganer, der ikke automatisk er afskærmede under maskinernes tomgang, må kun kunne igangsættes fra selve arbejdspladsen eller i øvrigt fra et sted, hvor der er fuldt overblik over maskineriet.“.

27. I § 23 ændres „Beholdere med dampe eller luftarter under tryk“ til „Beholdere, der indeholder dampe eller luftarter under tryk eller væsker, der er opvarmet over kogepunktet ved atmosfærens tryk,“.

28. § 24, stk. 1, affattes således:

„§ 24. Til pasning af dampkedler, koge-kedler og dampbeholdere samt sådanne andre beholdere, i hvilke væsker findes opvarmet over kogepunktet ved atmosfærens tryk, må kun anvendes pålidelige personer, der er fyldt 19 år.“.

29. I § 24, stk. 2, ændres „dampkedler eller dampkedelanlæg med samlet hedeblade på 30 m² eller derover“ til „sådanne i stk. 1. nævnte fyrede kedler og beholdere, der anvendes i anlæg med en samlet hedeblade på 30 m² eller derover, og som leverer damp eller væske til brug uden for kedlen eller beholderen“.

30. § 24, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Personer, der selvstændigt passer sådanne i stk. 1 nævnte fyrede kedler og beholdere, der anvendes i anlæg med en samlet hedeblade under 30 m², og som leverer damp eller væske til brug uden for kedlen eller beholderen, skal være i besiddelse af et bevis, der er udstedt af en fabrikinspektør, efter at denne gennem en samtale har forvisset sig om, at vedkommende har fornødent kendskab til pasningen af den pågældende kedel eller beholder. Nærmere regler for udfærdigelsen af disse beviser fastsættes af direktøren for arbejdstilsynet. Direktøren kan bestemme, at kedler og beholdere, der ikke er omfattet af stk. 2 og 3, kun må passes af personer, der er i besiddelse af bevis som nævnt i 1. pkt.“.

31. I § 24, stk. 4, ændres „dampkedler eller koge kedler under tryk“ til „de i stk. 1 nævnte kedler og beholdere“.

32. I § 24, stk. 5, 1. pkt. ændres „dampkedler“, „kedlens“ og „kedlen“ til henholdsvis: „kedler eller beholdere“, „kedlens eller beholderens“ og „kedlen eller beholderen“.

33. § 24, stk. 6, affattes således:

„Stk. 6. Direktøren for arbejdstilsynet kan, når det skønnes rimeligt og forsvarligt, i det enkelte tilfælde eller for visse typer af kedler

eller beholdere tillade lempelser fra bestemmelserne i denne paragraf.“.

34. I § 25 indsættes som 2. pkt.:

„Transport, omhældning og aftapning af sådanne stoffer skal ske så farefrit som muligt, om fornødent ved anvendelse af hensigtsmæssige hjælpemidler.“.

35. Overskriften til § 28 affattes således:

„C. Forebyggelse af sundhedsfare og ulykkestilfælde ved anvendelse af personlige beskyttelsesmidler.“

36. § 28, stk. 1, 1. pkt. affattes således:

„Er det ikke på anden måde muligt at beskytte arbejderne mod ulykkesrisiko eller sundhedsfare, skal der, hvor det er praktisk muligt, anvendes særlige beskyttelsesmidler såsom hensigtsmæssige arbejdsklæder, sikkerhedsbælter, handsker, hoved-, øjen- og åndedrætsværn.“.

37. I § 28 indsættes som stk. 3:

„Stk. 3. Arbejdsministeren kan efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet udfærdige nærmere forskrifter for konstruktion, afprøvning og benyttelse af personlige beskyttelsesmidler.“.

38. I overskriften til § 29 ændres „C“ til „D“.

39. I § 29, nr. 1, indsættes efter „indretning“: „opstilling, anmeldelse“ og efter „kedler“: „beholdere“.

40. § 31, stk. 1, ophæves og i stedet indsættes:

„§ 31. Arbejdstiden skal tilrettelægges således, at der i hvert døgn gives arbejderne en hvileperiode af mindst 11 på hinanden følgende timer.

Stk. 2. Hvileperioden kan dog nedsættes til 8 timer:

- 1) ved ordinært holdskifte i virksomheder, der arbejder i flerholdsdrift;
- 2) i øvrigt i forbindelse med skiftehold i sådanne virksomheder, når der lokalt er enighed herom;
- 3) i de tilfælde, der nævnes i stk. 7, nr. 1 og 2;

4) i de tilfælde, der nævnes i § 34, stk. 2, nr. 6 og 8.

Stk. 3. Lastning og losning og nødvendige arbejder i tilslutning hertil, såsom lager- og pakhusarbejde, omfattes ikke af stk. 1 og 2. Såfremt der ved sådant arbejde udføres overarbejde, bortset fra arbejde, der udføres med skiftende hold, samt arbejde ved de indenrigske rutebåde og landbrugs-eksportbådene, skal der fra overarbejdets ophør være mindst 9 timers samlet hvil, forinden de pågældende arbejdere atter beskæftiges.“

§ 31, stk. 2 og 3, bliver stk. 6 og 7.

41. I § 32, stk. 2, 1. pkt. ændres „bestemmelsen i § 31, stk. 1“ til „bestemmelserne i § 31,“.

42. I § 33 ændres „jfr. § 31, stk. 3, nr. 2“ til „jfr. § 31, stk. 7, nr. 2“.

43. § 34, stk. 1, 1.-2. pkt. affattes således:

„§ 34. Det er med undtagelse af de i § 30 nævnte tilfælde forbudt at beskæftige arbejdere i et søn- og helligdagsdøgn. Dette skal ligge inden for tidsrummet fra kl. 22 aftenen før søn- og helligdagen til kl. 8 dagen efter søn- og helligdagen.“

44. § 34, stk. 2, nr. 3, affattes således:

„3) fornødent arbejde ved virksomhed af almennyttig karakter, såsom: sygehuse og plejeanstalter m. v., læge- og sygeplejevirksohmhed, kirkelige handlinger, møder, museer m. v., undervisning og opdragelse, toldvæsen, redningsvæsen, brandvæsen, rets- og politivæsen, fængselsvæsen, vand-, gas- og elektricitetsværker,“.

45. I § 34, stk. 2, nr. 11, indsættes efter „udførelse af reparationer“: „og ændringer i forbindelse dermed,“.

46. I § 34, stk. 2, nr. 14, ændres „§ 31, stk. 3, nr. 1 og 2,“ til „§ 31, stk. 7, nr. 1 og 2,“.

47. § 34, stk. 2, nr. 16, ophæves, og i stedet indsættes:

„16) vandbygningsarbejde, hvor arbejdet på grund af strøm- og vindforhold ikke kan foregå på alle ugens dage.“

48. § 34, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Reglerne i § 32, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til arbejde på søn- og helligdage samt på grundlovsdagen efter kl. 12.“

49. I § 35, stk. 1, indsættes efter „arbejde på søn- og helligdage“: „og på grundlovsdagen efter kl. 12“.

50. I § 35, stk. 1, *litra d*, 1. pkt. indsættes efter „virksomheden“:

„samt når en dispensation for en virksomhed muliggør en væsentlig højere produktion og beskæftigelse i en eller flere andre virksomheder.“

51. § 36, stk. 2, ophæves.

52. § 40 ophæves.

53. I § 41, stk. 1, 7.-9. pkt., ændres „invalidforsikringsretten eller et revalideringscenter“, „invalidforsikringsrettens respektive revalideringscentrets“ og „retten, respektive centret“ til henholdsvis: „et revalideringscenter“, „revalideringscentrets“ og „centret“.

54. I § 41, stk. 3, 1. pkt. ændres „invalidforsikringsretten“ til „direktoratet for revalidering og forsorg“.

55. § 41, stk. 3, 2. pkt. affattes således:

„Direktøren for arbejdstilsynet eller en under direktoratet hørende tjenestemand fungerer som formand for udvalget.“

56. I § 43, stk. 1, nr. 5, 1. pkt. indsættes efter „og efter“: „kl. 22 og ikke efter“.

57. I § 43, stk. 1, nr. 6, ændres „lov nr. 120 af 7. maj 1937 om lærlingeforholdet“ til „lovgivningen om lærlingeforhold“.

58. § 44 affattes således:

„§ 44. Reglerne i § 34, stk. 2 og 3 og § 35 omfatter ikke beskæftigelse af personer under 18 år.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1, må personer under 18 år dog på søn- og helligdage og på grundlovsdagen efter kl. 12 beskæftiges i det omfang, der er angivet i §§ 43 og 45, ved arbejde i de tilfælde, der

omhandles i § 34, stk. 2, nr. 1-5 og 13-15, samt i udleveringssteder, lagre o. lign. i den tid, hvor det ifølge lukkelovgivningen er tilladt at holde dem åbne for ekspedition.

Stk. 3. Personer, der beskæftiges i henhold til stk. 2, skal dog altid have et samlet ugentligt fridøgn.“.

59. § 45, *stk. 1-2*, affattes således:

„§ 45. Arbejdstiden for personer under 18 år må ikke overstige den arbejdstid, som er fastsat for fagets voksne arbejdere, ved overenskomst mellem arbejdsgiver- og arbejderorganisationer. Såfremt sådan overenskomst ikke foreligger, fastsættes maksimalarbejdstiden for de unge arbejdere af et nævn, bestående af to af hver af de pågældende faglige organisationer udpegede medlemmer samt af en af Arbejdsretten udpeget formand. Findes der ingen faglige organisationer i pågældende fag, udpeges de medlemmer af nævnet, som repræsenterer henholdsvis arbejdsgiverne og arbejderne, af Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark. For lærlinge, der går på dagskole eller aftenskole eller deltager i kombineret dag- og aftenundervisning, medregnes undervisningstiden i arbejdstiden i overensstemmelse med lovgivningen om lærlingeforhold.

Stk. 2. Det samlede antal arbejdstimer, hvori de unge arbejdere i alt må beskæftiges, må ikke overstige 10 timer pr. dag.“.

60. I § 48, *stk. 2, 1. pkt.* ændres „ingeniører, tilsynsmestre og assistenter“ til „ingeniører og inspektører“.

61. I § 49, *stk. 2*, ændres „tilsynsmester eller assistent“ til „inspektør“.

62. § 49, *stk. 3*, affattes således:

„*Stk. 3.* Tilsynspersonalet skal i almindelighed have bopæl i den pågældende kreds efter direktøren for arbejdstilsynets nærmere bestemmelse.“.

63. I § 50 indsættes som stk. 3:

„*Stk. 3.* På enhver fast arbejdsplads skal der på et for arbejderne synligt sted være opslået en meddelelse om adresse og telefonnummer på den tilsynskreds, under hvilken den pågældende virksomhed hører.“.

64. I § 53, *stk. 1, 4. pkt.* udgår „arbejdsbøger“.

65. I § 54, *stk. 3*, ændres „de af tilsynet i tilsynsbogen indførte påbud“ til „tilsynets påbud, hvad enten de indføres i tilsynsbogen eller i øvrigt afgives skriftligt.“.

66. I § 54, *stk. 6*, indsættes som 2. pkt.:

„I tilsynsbogen skal være opført adresse samt telefonnummer på den tilsynskreds, under hvilken den pågældende virksomhed hører.“.

67. I § 56, *stk. 1 og 2*, ændres „indankes“ til „indbringes“.

68. I § 56, *stk. 3*, ændres „Indankningen“ til „Klagen“.

69. I § 57, *stk. 1, 2. pkt.* ændres „den tilsynsførendes navn og adresse“ til „adresse og telefonnummer på den tilsynskreds, under hvilken den pågældende virksomhed hører,“.

70. § 60, *stk. 2*, ophæves, og i stedet indsættes:

„*Stk. 2.* Fondets midler tilvejebringes ved bidrag fra de i henhold til ulykkesforsikringsloven anerkendte ulykkesforsikrings-selskaber, staten, de kommuner, der ikke har afgivet deres risiko efter ulykkesforsikringsloven til et ulykkesforsikringsselskab, de arbejdsgivere, der i medfør af lovens § 15, stk. 13, har erholdt fritagelse for at afgive risikoen efter ulykkesforsikringsloven til et anerkendt selskab, samt fra de statsanerkendte sygekasser.

Stk. 3. Bidragene udgør i alt 350.000 kr. pr. finansår. Beløbet reguleres en gang årligt, første gang den 1. april 1969, på grundlag af reguleringspristallet for januar måned, således at beløbet for det følgende finansår henholdsvis forhøjes eller nedsættes med 10.500 kr. for hver fulde 3 points udsving over eller under 100. Eventuelle overskydende points henstår til næste regulering. Af det samlede bidrag indbetales halvdelen af sygekasserne, 3,5 pct. af staten og resten af de i stk. 2 nævnte ulykkesforsikrings-selskaber, kommuner og arbejdsgivere.

Stk. 4. Den del af bidraget, de i stk. 2 nævnte ulykkesforsikringsselskaber, kom-

muner og arbejdsgivere skal betale, pålignes disse i forhold til de bidragspligtiges præmieindtægt i det forløbne regnskabsår af pligtig ulykkesforsikring, eller når forsikring ikke er tegnet, i forhold til et af direktoratet for ulykkesforsikringen skønsmæssigt beregnet præmiebeløb svarende til den pågældendes risiko efter ulykkesforsikringsloven.

Stk. 5. Sygekassernes årlige bidrag pålignes de enkelte sygekasser i forhold til antallet af nydende medlemmer den 31. december i det foregående år. De nærmere regler for beregning af sygekassernes bidrag og formen og fristen for deres indbetaling til fondet m. m. fastsættes af socialministeren.

Stk. 6. De nærmere regler for beregning af de bidrag, der skal betales af de i stk. 2 nævnte ulykkesforsikringselskaber, kommuner og arbejdsgivere, og formen og fristen for deres indbetaling til fondet fastsættes af arbejdsministeren.“.

71. I § 60, *stk. 3*, der bliver *stk. 7*, ændres „2“ og „hvoraf det ene skal repræsentere arbejdsgiverne, det andet arbejderne“ til henholdsvis: „3“ og „der repræsenterer henholdsvis arbejdsgiverne, arbejderne og arbejdslederne.“.

72. I § 71 indsættes som *stk. 4*:

„*Stk. 4.* Er en af de i *stk. 1* nævnte lovovertrædelser begået af et aktieselskab, andelselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.“.

73. § 77, *stk. 1-8* og *stk. 11*, ophæves.

74. I § 77, *stk. 10*, der bliver *stk. 2*, indsættes som 2. pkt.:

„For de i 1. pkt. nævnte regulativer kan den i § 10 omhandlede revision udskydes til udgangen af 1975.“.

§ 2.

Loven træder i kraft den 1. april 1969.

§ 3.

Stk. 1. For arbejdslokaler i virksomheder, der efter lov nr. 226 af 11. juni 1954 § 13, *stk. 2*, eller § 77, *stk. 1-4*, jfr. *stk. 5* og 6, kun delvis har skullet opfylde nævnte lovs § 13, *stk. 1*, kan bestemmelserne i § 13, nr. 1, om loftshøjde, nr. 3, 2. pkt. om gulvdybde, og nr. 5, 2. pkt. om dagslys, først kræves opfyldt, når der foretages væsentlig bygningsmæssig ændring af lokalerne, eller ved ejerskifte, medmindre ejerskiftet sker ved arv eller ved salg til ægtefælle, børn eller svigerbørn. Hvis der er et særligt faremoment ved en sådan virksomhed, kan direktøren for arbejdstilsynet dog bestemme, at den skal opfylde de ovennævnte bestemmelser i det omfang, det er nødvendigt for at imødegå dette faremoment.

Stk. 2. Mener en virksomhed, at der ikke er foretaget en væsentlig bygningsmæssig ændring af lokaler, som omtalt i *stk. 1*, kan den påklage arbejdstilsynets afgørelse herom efter reglerne i § 1, *stk. 8*.

§ 4.

Arbejdsmaskiner, der er taget i brug før denne lovs ikrafttræden, omfattes dog først af § 1, nr. 25, når der er forløbet 5 år efter lovens ikrafttræden. Med hensyn til krav om bremses på sådanne arbejdsmaskiner gælder indtil da de hidtil gældende regler.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Da de tre arbejderbeskyttelseslove af 11. juni 1954 havde været i kraft i nogle år, optog socialministeriet, under hvilket arbejderbeskyttelsen da henhørte, forhandling med direktøren for arbejdstilsynet med henblik på en almindelig revision af arbejderbeskyttelseslovene på grundlag af de erfaringer, som arbejdstilsynet havde indhøstet, siden lovene trådte i kraft den 1. april 1955.

De herefter fremkomne forslag til lovændringer blev forelagt arbejdsrådet, der opfordrede sine medlemmer, i første række repræsentanterne for de to hovedorganisationer, til at fremkomme med eventuelle yderligere forslag efter direkte forhandlinger hovedorganisationerne imellem. Sådanne er også fremkommet, til dels på foranledning af de respektive medlemsorganisationer.

Arbejdsrådet har til at behandle forslagene nedsat et lovudvalg med repræsentanter for de i rådet repræsenterede organisationer inden for lovens område. Lovudvalget har gennemarbejdet forslagene og forhandlet visse spørgsmål med repræsentanter for organisationerne og med direktøren for arbejdstilsynet. Efter indstilling fra lovudvalget er der i arbejdsrådet opnået enighed om de nu foreliggende lovforslag.

Nogle særligt presserende forslag er fremmet forlovs ved det i folketinget den 16. februar 1968 fremsatte forslag til lov om ændring af lov om almindelig arbejderbeskyttelse angående beskyttelse mod ioniserende stråling, natarbejde i bagerier og arbejdstidsregler m. v. for erhvervschauffører. Disse forslag er taget i betragtning ved udformningen af nærværende lovforslag.

De nu foreliggende forslag vedrører særligt følgende områder inden for lov om almindelig arbejderbeskyttelse:

1. Reglerne om indretningen af arbejdslokalerne, særlig i ældre virksomheder, der er etableret før arbejderbeskyttelseslovens ikrafttræden den 1. april 1955, og som derfor ikke fuldt ud har skullet opfylde lovens bestemmelser om arbejdslokaler.

2. Reglerne om leverandørers, sælgeres og udstilleres ansvar for maskiners indretning m. v., idet lovforslaget tilsigter at bringe disse regler i overensstemmelse med ILO-konvention nr. 119 om sikring af maskineri (1963) med henblik på en eventuel ratifikation.

3. Reglerne om støjbekæmpelse, idet lovforslaget tilsigter en skærpelse af disse regler i overensstemmelse med den tekniske udvikling.

4. Reglerne om dampkedler og andre beholdere,

der foreslås à jourført under hensyntagen til den tekniske udvikling.

5. Reglerne om personlige beskyttelsesmidler, der foreslås à jourført i overensstemmelse med udviklingen.

6. Reglerne om hviletid, idet forslaget dels fastsætter særlige hviletidsregler for lastning og losning, dels indfører en ændring af reglerne om hviletid ved skiftehold i overensstemmelse med de mellem hovedorganisationerne førte forhandlinger om disse spørgsmål.

7. Reglerne om helligdagsarbejde, i hvilke der foreslås visse ændringer, herunder en omlægning af helligdagsdøgnets beliggenhed og en udvidelse af adgangen til at udføre arbejde på søn- og helligdage.

8. Reglerne om arbejdstid for unge mennesker under 18 år foreslås à jourført under hensyntagen til udviklingen inden for overenskomstområdet.

9. Herudover foreslås nogle ændringer af administrativ og teknisk karakter. Det foreslås således, at der tillægges direktøren for arbejdstilsynet beføjelse til i enkelttilfælde, hvor særlige forhold foreligger, at dispensere fra bestemmelserne om driftsfare. Endvidere foreslås visse ændringer vedrørende arbejdstilsynets organisation og personale og med sigte på udbygning af arbejderbeskyttelsesfondet under hensyn til, at erfaringerne viser, at der i større omfang end hidtil må lægges vægt på oplysning og propaganda for arbejdstilsynets virksomhed.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

ad nr. 1. Ændringerne, der er redaktionelle, er en følge af forslag nr. 18.

ad nr. 2. Forslaget er, for så vidt angår ændringen af kap. 3C til kap. 3D, redaktionel, jfr. bemærkningerne til forslag nr. 35 og 36. For så vidt angår indføjelser af en henvisning til § 1, stk. 5 er forslaget en konsekvens af forslag nr. 4 til § 1, stk. 5, hvorefter arbejde, der udføres af militære, som hovedregel undtages fra arbejderbeskyttelsesloven. Det tilsigtes at skabe hjemmel for som hidtil at bringe lovens bestemmelser om maskineri, farlige beholdere m. v. til anvendelse på sådanne hjælpemidler, der anvendes i forsvaret.

ad nr. 3. Den redaktionelle ændring af bestemmelsen tilsigter at tydeliggøre, at også lastning- og losningsarbejde udført af søfolk er omfattet af arbejderbeskyttelsesloven. Forslaget ad b. fastslår — i overensstemmelse med den praksis, der har

været fulgt siden lovens ikrafttræden, — at værftsarbejde, der uden at henhøre under skibstjenesten udføres om bord på skibe, ikke er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i § 1, stk. 4, nr. 3, og følgelig hører under arbejdstilsynet. Ordet „værftsarbejde“ skal forstås i vid betydning som omfattende alt sådant arbejde, som normalt udføres på skibsværfter, i første række ved nybygninger. Tilføjeisen omfatter derfor også forskellige reparationsarbejder, uanset om de i de konkrete tilfælde ikke udføres af et værft, eller når skibet ligger ved kaj, når de dog kan henføres til værftsarbejde i den nævnte betydning.

ad nr. 4. Ifølge bemærkningerne til den gældende § 1, stk. 5 (Rigsdagstidende 1951-52, Tillæg A, sp. 2746) hævde bestemmelsen til formål at udtrykke, at arbejde, der udføres under militærtjeneste, ikke umiddelbart skulle være omfattet af loven. Dette er imidlertid ikke kommet tilstrækkelig tydeligt frem i lovteksten, der udtaler, at militærtjeneste omfattes af loven i det omfang, tjenesten ikke udtrykkelig undtages derfra. Ændringsforslaget tilsigter derfor at tydeliggøre forsvarets stilling til arbejderbeskyttelseslovgivningen.

ad nr. 5. Ændringen er en konsekvens af ændringsforslag nr. 22 til § 17, stk. 2 og 3, hvortil henvises.

ad nr. 6. I forbindelse med forslag nr. 14 til § 13, stk. 1, nr. 11, om indførelse af en pligt for arbejderne til at anvende særligt arbejdstøj, og forslag nr. 17 og nr. 36 om henførelse af bestemmelserne i § 13, stk. 1, nr. 21 om personlige beskyttelsesmidler til § 28, foreslås det at udvide arbejderne og arbejdernes sikkerhedsrepræsentanternes ansvar for overholdelse af loven til også at omfatte § 13, nr. 11 om særligt arbejdstøj, medens henvisningen til nr. 21 udgår. Der henvises til bemærkningerne til de nævnte forslag.

ad nr. 7. Forslaget tilsigter at tydeliggøre, at arbejderne er ansvarlige for overholdelse af bestemmelser om beskyttelse mod bedriftsfarer, hvad enten de indeholdes i loven eller i administrative bestemmelser udstedt med hjemmel i denne, eller i bestemmelser udstedt i henhold til fabrikløven af 29. april 1913 og opretholdt ved lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 77, stk. 10, der ved forslag nr. 74 bliver stk. 2.

ad nr. 8. Forslaget er en konsekvens af forslag nr. 37 om indsættelse af nyt stk. 3 i § 28.

ad nr. 9. Hovedparten af den daglige administration på det centrale plan inden for arbejderbeskyttelseslovgivningen varetages af direktoratet for arbejdstilsynet. Men der er dog i de gældende arbejderbeskyttelseslove tillagt ministeren beføjelse til at dispensere fra bestemmelserne i lovens afsnit II om bedriftsfare (om arbejdspladsernes indretning

m. v.) og fra bestemmelserne om søn- og helligdagsfrihed, inden for hvilke områder ministeriet efter indhentet udtalelse fra arbejdsrådet og direktoratet for arbejdstilsynet træffer afgørelse i et ikke ubetydeligt antal sager.

Administrationsudvalget af 1960 har i sin 2. betænkning (kap. V. 6, s. 20) med henvisning hertil foreslået, at det overlades direktoratet at træffe afgørelse i sådanne sager under rekurs til ministeren.

For så vidt angår bestemmelserne om bedriftsfare, vil der som hovedregel være tale om sager af ret enkel karakter — eksempelvis spørgsmål om afvigelse fra mindstekravet om loftshøjde —, for afgørelsen af hvilke der i årenes løb under arbejdsrådets medvirken har dannet sig en fast praksis.

For så vidt angår sagerne vedrørende søn- og helligdagsdispensation, har arbejdsrådet givet udtryk for den opfattelse, at der her ofte vil være tale om sager af mere vidtrækkende betydning og af mere kompliceret og fra tilfælde til tilfælde varierende karakter, hvorfor arbejdsrådet finder, at afgørelsen af disse sager bør forblive hos ministeren. Dette synspunkt har ministeriet ment at måtte acceptere.

§ 12 foreslås herefter ændret således, at der ved stk. 2, 1. pkt., tillægges direktøren for arbejdstilsynet kompetence til at dispensere fra kravene i lovens afsnit II, hvorved bemærkes, at direktoratets afgørelse i medfør af den almindelige rekursbestemmelse i lovens § 56, stk. 2, kan indbringes for arbejdsministeren, der skal give arbejdsrådet adgang til at udtale sig om sagen.

I stk. 2, 2. pkt. fastsættes en adgang for direktøren til at dispensere fra regulativer og forskrifter udstedt i henhold til §§ 10, 15, 28 og 29, dog kun i overensstemmelse med, hvad der nærmere fastsættes herom i de enkelte regulativer og forskrifter. For så vidt angår allerede gældende regulativer og forskrifter, der ikke indeholder dispensationsbestemmelser, vil direktøren kunne meddele dispensation i medfør af § 12, stk. 2, 1. pkt.

For ikke at afskære ministeren fra den adgang, han efter gældende lov har til, hvor særlige forhold måtte foreligge, at tilstede lempelser i de i afsnit II indeholdte bestemmelser og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter, har man ved siden af direktørens dispensationskompetence ved § 12, stk. 1, opretholdt ministerens kompetence til at fravige loven. Denne beføjelse vil især kunne have betydning som hjemmel til at tillemppe den danske lovgivning til de krav, der f. eks. med hensyn til mærkning af maskineri og lign. kan forventes i konsekvens af ønskerne om koordinering og standardisering af maskinbeskyttelsesreglerne inden for de europæiske markedsområder.

ad nr. 10. Ved gældende lov § 13, stk. 2, og § 77, stk. 1-6, begrænses anvendelsen af en del af reglerne i § 13, stk. 1, for så vidt angår mindre håndværks- og industrivirksomheder (med højst 3 beskæftigede) og virksomheder, der bestod ved lovens ikrafttræden den 1. april 1955.

Samspillet mellem § 1, stk. 1, der fastsætter lovens hovedanvendelsesområde, § 1, stk. 2b, der bringer størstedelen af reglerne i § 13 til anvendelse på de virksomheder, der ikke er omfattet af lovens hovedområde (det er virksomheder som sygehuse og lignende institutioner, skoler og andre uddannelsesinstitutioner, biblioteker, forlystelsesetablissementer, hotel- og restaurationsvirksomhed, klinikker og lægevirksomhed, politi og fængselsvirksomhed m.v.), § 13, stk. 1 og stk. 2, og § 77, stk. 1-6, har givet anledning til mange vanskeligheder i praksis. Forholdet er blevet yderligere kompliceret ved, at loven i et vist omfang henviser til de krav, der skulle opfyldes efter den tidligere lovgivning, bl. a. fabrikloven af 1913 og den praksis, hvorefter virksomheder blev inddraget under tilsyn.

Under revisionen af arbejderbeskyttelseslovene har der i arbejdsrådet været enighed om, at det for alle parter må være særdeles ønskeligt, at retstilstanden med hensyn til indretningen af arbejdslokaler nu søges afklaret.

For så vidt angår arbejdslokaler, der er indrettet før 1. april 1955, har der været enighed om, at der ikke i dag består det samme problem som i 1955, idet en lang række af de større virksomheder, der dengang faldt ind under lovens § 77 og dermed uden for de nye bestemmelses område, nu i kraft af modernisering og udflytning fuldt ud er blevet omfattet af 1954-lovgivningen.

Til gengæld må det erkendes, at størsteparten af de virksomheder (store eller små), der ikke i den forløbne tid fuldt ud er blevet omfattet af 1954-lovgivningen, fortsat vil have næsten uoverstigelige vanskeligheder ved at skulle opfylde alle bestemmelserne i § 13, stk. 1. Det er navnlig kravene om loftshøjde i stk. 1, nr. 1, luftrum i stk. 1, nr. 2, gulvdybde i stk. 1, nr. 3, 2. pkt. og dagslys i stk. 1, nr. 5, 2. pkt., der giver problemer. En opfyldelse af kravet om loftshøjde kan som regel kun ske ved en udflytning, hvorved en kundekreds kan gå tabt, eller ved at nedrive ejendommen og genopføre den i anden skikkelse. I denne forbindelse må man yderligere erindre de specielle vanskeligheder, der gør sig gældende for erhvervsvirksomheder, som har lokaler i fredede ejendomme.

Ved forhandling i arbejdsrådet er der opnået enighed om, at § 13, stk. 1 i fuld udstrækning skal gælde for alle virksomheder i nye eller væsentlig

ombyggede lokaler (uanset virksomhedens størrelse) efter ændringslovens ikrafttræden. Som følge heraf foreslås § 77, stk. 1-8, ophævet, jfr. forslag nr. 73. Endvidere ophæves de i § 13, stk. 1, optagne henvisninger til § 77, jfr. forslag nr. 11 og 12. Endelig ophæves § 13, stk. 2, jfr. forslag 18. For så vidt angår lokaler, der hidtil kun delvis har skullet opfylde kravene i § 13, stk. 1, skal bestemmelserne om loftshøjde, gulvdybde og dagslys først opfyldes i tilfælde af væsentlig bygningsmæssig ændring, i visse tilfælde af ejerskifte, samt i tilfælde, hvor der foreligger et særligt faremoment ved virksomheden. Disse begrænsninger i § 13's anvendelsesområde er fastsat i en overgangsbestemmelse i nærværende lovforslag § 3.

Indledningen til § 13, stk. 1, er omformuleret i konsekvens heraf. De to begrænsninger i § 13's anvendelse er herefter § 1, stk. 2b, hvori der ingen ændring sker, og § 3 i nærværende lovforslag.

ad nr. 11. Forslaget er en konsekvens af forslag nr. 73, jfr. det ad nr. 10 anførte.

ad nr. 12. Forslaget tilsigter at skabe udtrykkelig hjemmel for at kræve fornøden tæthed og varmeisolation af gulve, et forhold som navnlig har betydning med hensyn til lavtbeliggende arbejdsrum. Arbejderbeskyttelsesloven bringes herved i overensstemmelse med Bygningsreglement af 1. august 1966 for Købstæderne og Landet, hvor det i reglementets kap. 8.3. udtrykkeligt anføres, at etageadskillelser, der begrænser beboelses- eller arbejdsrum, skal isoleres mod varmetab. Ophævelsen af sidste pkt. er en konsekvens af forslag nr. 73.

ad nr. 13. Forslaget pålægger arbejdere, der er beskæftiget med sundhedsfarlige stoffer, en pligt til at skifte tøj inden spising, og er begrundet i, at sundhedsfarlige stoffer fra arbejdstøj kan overføres til mad eller hænder under spisingen. Da skiftning af arbejdstøj i almindelighed vil bestå i, at arbejderne ifører sig en særlig kittel før spisingen, har man ikke fundet det nødvendigt at udvide den arbejdsfri periode på 10 min., der efter påbud fra arbejdstilsynet i medfør af § 13, stk. 1, nr. 9 skal tilstås de pågældende til vask før hovedmåltid.

ad nr. 14. I bestemmelsen i § 13, stk. 1, nr. 11 om anvendelse af særligt arbejdstøj, hvor væsentlige sundhedsmæssige hensyn gør det påkrævet, er det i 5. pkt. fastslået, at arbejdsgiveren har ansvaret for, at det særlige arbejdstøj anvendes og renholdes tilbørligt. Det må imidlertid anses for en mangel, at bestemmelsen ikke udtrykkeligt angiver, at arbejderne er forpligtet til at benytte det særlige arbejdstøj. Der kan her henvises til, at § 28, der i stk. 1 påbyder hensigtsmæssige arbejdsklæder til imødegåelse af ulykkesrisiko, i stk. 2 pålægger arbejderne

pligt til at anvende disse klæder; tilsidesættelse af et sådant påbud kan medføre strafansvar for pågældende arbejder, jfr. også bemærkningerne til forslag nr. 6 til § 3, stk. 6.

ad nr. 15. De fleste steder — og næsten undtagelsesfrit i nybyggeri — findes der mulighed for håndvask i forbindelse med aftrædelsesrum; forslaget er således på linie med, hvad der anses for naturligt i dag.

ad nr. 16. Ændringen er af redaktionel karakter og svarer til forslag nr. 16 i det samtidigt fremsatte forslag til ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed § 7, nr. 13, 1. pkt.

ad nr. 17. Bestemmelsen foreslås henført til lovens § 28 angående personlige beskyttelsesmidler. Der henvises til bemærkningerne til forslag nr. 36 til § 28.

ad nr. 18. Der henvises til bemærkningerne til forslag nr. 10 til § 13, stk. 1, 1. pkt.

ad nr. 19. Bestemmelsens nuværende formulering kan rejse tvivl om, hvorvidt velfærdslokalerne kan kræves tilbørligt renholdt af virksomheden og for spiserums vedkommende tillige opvarmet i den kolde årstid, ligesom det kan anses for tvivlsomt, om tilsynet med henvisning til bestemmelsen vil kunne kræve, at der skal gives arbejdere, der er udsat for stærk hede eller fugtighed, mulighed for at skifte tøj og få arbejdstøjet tørret.

Forslaget tydeliggør, at også de herpå sigtende bestemmelser i § 13 finder anvendelse på de i § 15, stk. 3, omhandlede virksomheder.

Direktoratet for arbejdstilsynet har anført, at det er ønskeligt, at bestemmelsen i § 13, nr. 11, sidste pkt., om de beskæftigedes mulighed for at skifte klæder og få arbejdstøjet tørret, medtages, men har samtidig peget på, at bestemmelsen i henhold til sin formulering må antages kun at blive bragt i anvendelse i ganske enkelte tilfælde, jfr. at der skal være tale om stærk hede eller fugtighed, og at det forudsættes, at der afgives påbud fra tilsynet i de enkelte tilfælde.

ad nr. 20. Ændringen er en konsekvens af ændringen af lov om revalidering, jfr. lov nr. 231 af 8. juni 1966.

ad nr. 21. Bestemmelsens typiske anvendelsesområde er ensomt natarbejde, men bestemmelsen kan også finde anvendelse på andet arbejde, såsom arbejde på særligt lange stiger eller arbejde i brønde og tanke, hvor der foreligger en særlig fare, og hvor et alarmeringssystem alene ikke altid vil være fyldestgørende beskyttelse. I forskellige af direktoratet for arbejdstilsynet udfærdigede sikkerhedsforskrif-

ter er der stillet krav om særligt vagtmandskab ved sådanne arbejder. Den foreslåede tilføjelse er i overensstemmelse med direktoratets hidtil fulgte praksis, idet arbejdstilsynet ikke accepterer, at en arbejder arbejder alene, såfremt det efter en konkret vurdering ikke anses for muligt at imødegå faren ved særlige foranstaltninger.

ad nr. 22. ad stk. 1, 2 og 4. Med den nuværende affattelse af arbejderbeskyttelsesloven er udstilling til leje samt ikke-erhvervsmæssigt salg af utilstrækkeligt sikret maskineri ikke dækket af loven. Med henblik på eventuel ratifikation af ILO-konvention nr. 119 om sikring af maskineri (1963), der omfatter såvel udstilling til leje som ethvert salg af maskiner, er det fundet nødvendigt at ændre arbejderbeskyttelseslovgivningen.

ad stk. 3. Det har vist sig i praksis, at det ved efterfølgende reparationsarbejder, der udføres af leverandør- og/eller installationsfirmaer, ikke altid påses, at foreskrevne beskyttelsesanordninger opsættes, og at de for installationen i øvrigt gældende forskrifter iagttages. Navnlig ved reparationsarbejde på elevatorer, som ofte udføres af et firma i tilslutning til det månedlige eftersyn, er det livsvigtigt, at forskrifterne iagttages, idet de, der bruger elevatorer, ikke kan bedømme, om den er sikret behørigt.

Det synes derfor rimeligt at pålægge den, der som selvstændig virksomhed installerer eller reparerer anordningen, et ansvar for, at de foreskrevne beskyttelsesanordninger er opsat efter reparationen, og at også de for installationen i øvrigt gældende forskrifter er iagttaget, når reparationen er afsluttet.

ad nr. 23. Forslaget adskiller sig på flere punkter fra den nugældende bestemmelse i § 19, stk. 8. Bestemmelserne kan anvendes, uanset om støjen (rystelserne) stammer fra „maskineri eller andre tekniske hjælpemidler“ (f. eks. også på støj fra håndværktøj i en pladesmedie), og der kræves ikke længere påbud fra arbejdstilsynet, men arbejdsgiveren skal principielt selv sørge for, enten at støjen dæmpes (eller isoleres fra omgivelserne), eller at arbejderne beskyttes individuelt.

Udtrykket „sådanne foranstaltninger som med rimelighed kan kræves“ indebærer, at der også fremtidig må tages et vist hensyn til, om foranstaltningerne vil medføre urimelige omkostninger eller ulemper.

ad nr. 24. § 21, stk. 1, 2. pkt. giver hjemmel til at kræve afskærmning af kørhjul, koblinger og andre farligt fremspringende dele uanset disses beliggenhed.

Da kilerempåløb i farlighed må sidestilles med kørhjulssammenløb, ønskes der tilvejebragt hjem-

mel til at kræve afskærmning af kilerempåløb i samme udstækning, som det er tilfældet ved kamhjul.

ad nr. 25 og 26. Medens den nugældende § 22, stk. 3 alene giver arbejdstilsynet adgang til at kræve effektiv bremse på arbejdsmaskiner med hurtiggående farlige værktøjsorganer, bliver reglen efter forslaget i princippet, at alle arbejdsmaskiner — uden særligt påkrav derom — skal forsynes med bremseanordning, såfremt en sådan har sikkerhedsmæssig betydning.

Ved ændringen, der foreslås som et nyt stk. 2, er det tilsigtet at få bedømmelsen af bremseopgørelsen målet lagt så tidligt som muligt, det vil sige i produktionsstadiet. Ændringen indebærer derhos en udvidelse derved, at også andre maskiner end arbejdsmaskiner med hurtiggående, farlige værktøjsorganer omfattes af kravet om bremseanordning. Baggrunden herfor er, at flere ulykkestilfælde har vist, at der også for sådanne andre — langsomtgående — maskiner kan være behov for bremseanordning.

Ændringerne er dog for så vidt af begrænset betydning, idet talrige arbejdsmaskiner, ikke mindst inden for jernindustrien, allerede er forsynet med bremseanordning. Ved bedømmelsen af bestemmelsens rækkevidde må det dernæst tages i betragtning, at det for en del maskiner, navnlig visse store langsomtgående maskiner, ikke vil være praktisk muligt at konstruere en hensigtsmæssig bremseanordning. I sådanne tilfælde kan dispensation meddeles i medfør af lovens § 12.

Nuværende stk. 3, der bliver til stk. 4, foreslås ændret på 3 punkter. For det første skal bestemmelsen gælde for alle maskiner med farlige værktøjsorganer, idet faremomentet også er til stede ved ikke hurtiggående værktøjsorganer; dernæst skal igangsætning kun kunne ske fra selve arbejdspladsen eller fra et andet sted, hvor der er fuldt overblik over maskineriet; og endelig skal kravet om uafhængighed af andre maskiner bortfalde, idet den gældende bestemmelse vil kunne virke for rigoristisk under den nuværende tekniske udvikling, herunder særlig automatiseringen.

For arbejdsmaskiner, der er i brug ved lovændringens ikrafttræden, gives der en frist på 5 år, inden kravet om bremseanordning kan gøres gældende, såfremt kravet ikke kunne være stillet i henhold til de hidtil gældende regler. En bestemmelse herom er medtaget i en overgangsbestemmelse i lovforslagets § 4.

ad nr. 27. I de senere år er der fremkommet forskellige systemer til cirkulation af kedelvandet fra

højtryksdampkedler for opvarmningsejemed og anlæg, hvorved der direkte produceres hedtvand til forskellige øjemed. Da det må anses for tvivlsomt, om de nævnte anlæg er omfattet af den almindelige bestemmelse i § 23 „beholdere med dampe“, ønskes dette udtryk ændret, således at beholdere, i hvilke der ikke forekommer dampe, men kun damptryk, derved at de er helt væskefyldte, og væsken opvarmet til over sit kogepunkt ved atmosfæretryk, også er omfattet af den almindelige regel i § 23.

ad nr. 28-33. Da hedtvandskedler og andre beholdere indeholdende hede væsker, som det fremgår af bemærkningerne til forslag nr. 27 til § 23, må betragtes som lige så farlige som egentlige dampkedler og dampkedelanlæg, ønskes disse omfattet af § 24, jfr. forslagene til ændring af stk. 2-6. Endvidere ønskes dampbeholdere omfattet af § 24 i samme omfang, idet det i praksis har vist sig, at sprængning af sådanne beholdere i nogle tilfælde har kunnet henføres til manglende pasning af beholderen eller manglende kendskab hertil hos den person, der passede dem. I stk. 1 udgår ordet „ædruelige“, da det ingen selvstændig betydning har, men kan virke krænkende.

Ændringen i stk. 3 er en konsekvens af ændringen af stk. 1 og stk. 2. Herudover foreslås den skærpede af kravene, at vedkommende skal være i besiddelse af et bevis til pasning af den pågældende kedel, idet det må findes urimeligt, at et uden større vanskelighed erhvervet bevis til pasning af en mindre kedel skal kunne give adgang til at passe en hvilken som helst kedel under 30 m² hedeblade. Endelig foreslås indført en adgang for direktøren for arbejdstilsynet til at bestemme, at der kræves bevis ved pasning af beholdere og kedler, der ikke er omfattet af stk. 2 og 3, da det i flere tilfælde har vist sig, at sprængning for eks. af koge kedler og dampbeholdere skyldes mangelfuld pasning.

Stk. 6 foreslås ændret i konsekvens af forslag nr. 9 til § 12.

ad nr. 34. Det er fundet hensigtsmæssigt i almindelighed at understrege påpasselighed og særlig at fremhæve anvendelsen af hensigtsmæssige hjælpemidler ved forhold som transport, omhældning og aftapning af farlige stoffer, der kan medføre fare for arbejderne.

ad nr. 35-36. Arbejderbeskyttelseslovene af 11. juni 1954 — lov nr. 226 om almindelig arbejderbeskyttelse, lov nr. 227 om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed og lov nr. 228 om arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri — indeholder følgende bestemmelser om personlige beskyttelsesmidler:

I henhold til *lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 13, stk. 1, nr. 21*, skal arbejdsgiveren, for så vidt virksomheden er omfattet af lovens § 1, stk. 1, og arbejdet foregår på fast arbejdsplads, og såfremt *sundhedsfaren* ikke kan bekæmpes på anden måde, forsyne arbejderne med personlige beskyttelsesmidler.

I henhold til *samme lovs § 28*, skal arbejdsgiveren stille personlige beskyttelsesmidler til rådighed for arbejderne til beskyttelse mod *ulykkesfare*, uanset om virksomheden ikke er omfattet af lovens § 1, stk. 1, og uanset om arbejdet foregår på fast arbejdsplads, under forudsætning af at ulykkesfaren ikke kan bekæmpes på anden måde.

Lov om *arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed § 7, nr. 20* angående bekæmpelse af *sundhedsfare* på fast arbejdsplads svarer til lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 13, stk. 1, nr. 21, men under hensyn til den i indledningen til § 7 indeholdte begrænsning af § 7's område, kan krav om personlige beskyttelsesmidler kun stilles til virksomheder, der tager lokaler i brug, der ikke inden for det sidste år har været anvendt til samme art af virksomhed, eller foretager en væsentlig ombygning af lokaler, selv om disse har været anvendt til samme art af virksomhed.

For så vidt angår *ulykkesfare* henviser samme lovs § 11 til lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 28, der således finder anvendelse på hele handels- og kontorlovens område.

I henhold til lov om *arbejderbeskyttelse inden for landbrug, skovbrug og gartneri § 20* skal der af arbejdsgiveren stilles personlige beskyttelsesmidler til rådighed til bekæmpelse af *såvel sundhedsfare som ulykkesrisiko*, hvad enten arbejdet foregår på fast arbejdsplads eller på vekslende arbejdsplads, under forudsætning af at sundhedsfare og ulykkesrisiko ikke kan afhjælpes på anden måde.

Det omfang, i hvilket der kan stilles krav om personlige beskyttelsesmidler, er således forskelligt for hver af de 3 love, uden at dette, i alt fald som forholdene er i dag, kan anses for begrundet i det område, lovene hver for sig omfatter.

For at råde bod på de heraf følgende urimeligheder og for i øvrigt at skabe ensartet hjemmel til at kræve personlige beskyttelsesmidler, hvad enten arbejdet foregår på fast arbejdsplads eller ej, og uanset om beskyttelsen skal bekæmpe sundhedsfare eller ulykkesrisiko, er det fundet hensigtsmæssigt at samle reglerne herom i én bestemmelse, hvilket er sket ved forslag til ny formulering af § 28, stk. 1, 1. pkt., der i medfør af § 11 i handels- og kontorloven finder anvendelse inden for denne lovs område. Ved forslag nr. 17 i nærværende lovforslag er § 13, stk. 1,

nr. 21 foreslået ophævet, jfr. forslag nr. 17 i det samtidigt fremsatte forslag til ændring af lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed.

Da § 28 fremtidig efter forslaget vil indeholde bestemmelser, der skal imødegå både sundheds- og ulykkesfare, foreslås, at overskriften til § 28, kap. 3 B. Forebyggelse af ulykkestilfælde. f. Personlige beskyttelsesmidler, ændres til „kap. 3 C. Forebyggelse af sundhedsfare og ulykkestilfælde ved anvendelse af personlige beskyttelsesmidler“.

ad nr. 37. Da det i praksis har vist sig uheldigt, at loven ikke åbner mulighed for ved bekendtgørelse at fastsætte bindende regler for konstruktion, afprøvning og benyttelse af personlige beskyttelsesmidler, er der i et nyt stk. 3 givet ministeren bemyndigelse til på samme måde som i § 29, at udfærdige nærmere forskrifter herfor. Ordet „benyttelse“ skal forstås i sammenhæng med „konstruktion og afprøvning“, idet de krav, der stilles til konstruktionen kan være forskellige alt efter beskyttelsesmidlets anvendelsesområde.

ad nr. 38. Forslaget er en konsekvens af forslag nr. 35.

ad nr. 39. Forslaget tilsligter at skabe udtrykkelig hjemmel for udfærdigelse af forskrifter om anmeldelse og opstilling af særlig farlige apparater, herunder dampkedler, hvortil hjemmel tidligere fandtes i dampkedelloven af 1919 § 5, stk. 2 og § 16, stk. 1 og 2, og i praksis ansås for hjemlet for andre apparater end dampkedler ved fortolkning af fabrikløven af 1913 § 17. Indføjelsen af ordet „beholdere“ er en konsekvens af forslag nr. 28 til § 24.

ad nr. 40. § 31, stk. 1, foreslås af sproglige og lovtekniske grunde opdelt i 3 stykker.

Stk. 1 svarer til gældende § 31, stk. 1, 1. pkt.

Stk. 2 svarer til gældende § 31, stk. 1, 2. og 3. pkt. med visse ændringer. Hidtil er reglen i § 31, stk. 1, 2. pkt. om nedsættelsen af hvileperioden ved holdskifte blevet fortolket således, at den kun kan bruges ved de almindelige holdskifter, hvor holdet som helhed går over til at arbejde på et andet hold. Under forhandlingerne vedrørende holdskifte i et af hovedorganisationerne herom nedsat udvalg var der enighed om, at denne fortolkning er uheldig, da den medfører gener for begge parter på den enkelte virksomhed samt for arbejdstilsynet. Der var enighed om, at 8 timers reglen også skal kunne anvendes uden for normalt holdskifte, hvor der lokalt er enighed herom. Dette fremgår nu udtrykkelig af den foreslåede lovtæst.

Stk. 3 er en ændring af gældende § 31, stk. 1, 4. pkt. Direktoratet for arbejdstilsynet havde oprinde-

lig foreslået, at der ved en tilføjelse til § 31, stk. 1, 4. pkt. blev skabt hjemmel for arbejdsministeren til efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet at fastsætte regler om en kortere samlet hviletid ved udførelse af arbejde med lastning og losning og de i tilslutning hertil nødvendige arbejder. Under forhandlingerne i arbejdsrådet ønskede LO derimod, at § 31, stk. 1, 4. pkt. skulle udgå, medens man fra arbejdsgiverside ikke kunne tiltræde noget af forslagene.

Under direkte forhandlinger er hovedorganisationerne herefter enedes om at foreslå en kortere samlet hvileperiode på 9 timer i tilfælde, hvor der ved lastning og losning og arbejde i tilslutning hertil udføres overarbejde. Uden regel om hvileperiode bliver dog fremdeles arbejde ved de indenrigske rutebåde og landbrugseksportbådene under hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende i disse tilfælde. Uden regel om hvileperiode bliver endvidere overarbejde, der udføres som led i arbejde med skiftende hold, idet der ved arbejde med skiftende hold i kraft af selve dette arbejdes tilrettelæggelse normalt vil blive givet de pågældende en hvileperiode, der oftest endog vil overstige den hvileperiode, forslaget i øvrigt fastsætter. Af hensyn til de særlige tilfælde, i hvilke der — på grund af arbejdets påbegyndelse på et fra det sædvanlige afvigende tidspunkt — ikke mellem et holds 1. og 2. arbejdsperiode kan blive 9 timers hvil, er det dog nødvendigt at have undtagelsesreglen.

Ordet „overarbejde“ skal forstås i den betydning, hvori det anvendes i gældende overenskomster, hvilket indebærer, at en arbejdsperiode udelukkende kan være overarbejde, alt efter hvornår arbejdsperioden begyndes. Eksempelvis kan nævnes: Overenskomstmæssig arbejdstid kl. 7-17 med nærmere fastsatte pauser. Ved arbejde kl. 13-20 er tiden kl. 17-20 overarbejde, og ved arbejde kl. 18-23 er hele denne tid overarbejde, selv om vedkommende arbejdere ikke den pågældende dag har været i arbejde inden kl. 18.

Bestemmelsen om 9 timers hvileperiode indebærer ikke — som bestemmelsen i § 31, stk. 1, 1. pkt. — at hvileperioden skal falde inden for et døgn (24 timer). Det er stærkt fremhævet under forhandlingerne, at havnearbejdets særlige karakter fører med sig, at arbejdet ikke på forhånd kan planlægges således, at dets ophør kan finde sted på et sådant tidspunkt, at en hvileperiode altid kan holdes inden for døgnet. I praksis kan man formentlig stort set regne med, at hvileperioden, når arbejdet skal fortsætte næste dag, holdes inden for døgnet, da det f. eks. ved en overenskomstmæssig arbejdstid fra kl. 7-17 næppe kan tjene noget formål at fortsætte arbejdet ud over

kl. 22 med den virkning, at arbejdet kommer tilsvarende senere i gang den næste dag. Men navnlig når der er tale om at gøre et skib færdigt på overtid, altså på den sidste lossedag, kan det forekomme, at hviletiden ikke falder inden for døgnet, og netop en sådan situation er en af årsagerne til, at der er aftalt 9 timers hvil, inden arbejderne atter beskæftiges.

Værn over for misbrug af overarbejde må herefter søges i organisationernes almindelige påtaleret heroverfor.

Bestemmelsen finder anvendelse også på sådanne tilfælde, hvor en arbejder, der har sit sædvanlige arbejde uden for området for lastning og losning, deltager i sådant arbejde, således at han ikke vil kunne påbegynde sit sædvanlige arbejde, før end han har haft en hvileperiode af mindst 9 timers varighed efter overarbejdets afslutning.

Bestemmelsen finder ligeledes anvendelse på det under forhandlingerne særligt fremdragne arbejde som kranfører og på arbejde med bunkring af olie til skibe.

Af lovtekniske grunde ændres gældende lovs stk. 2 og 3 til stk. 6 og 7.

ad nr. 41 og 42. Ændringerne er en konsekvens af den ændrede formulering af § 31.

ad nr. 43. Et af LO fremsat forslag om, at helligdagsdøgnet udvides til 36 timer, er i arbejdsrådet blevet drøftet i forbindelse med forslag nr. 40 til § 31, stk. 1, 2. pkt. (flerholdsdrift og holdskifte). Hovedorganisationerne blev herunder enige om at foreslå, at søn- og helligdagsdøgnet skal ligge inden for tidsrummet fra kl. 22 aftenen før søn- og helligdagen til kl. 8 dagen efter søn- og helligdagen, idet muligheden for at kunne placere søn- og helligdagsdøgnets 24 timer inden for det angivne tidsrum af 34 timer må anses for bedre at svare til erhvervslivets behov end den nugældende regel.

ad nr. 44. Forslaget tilsigter at skabe udtrykkelig hjemmel for, at det på alle de nævnte områder, hvor almenhedens behov varetages, er lovligt at udføre nødvendigt søn- og helligdagsarbejde. Efter gældende lov kan kun tjenestemænd beskæftiges inden for de omhandlede områder på søn- og helligdage.

ad nr. 45. Erfaringerne har vist, at der er et udbredt behov for dispensation til foretagelse af mindre ombygninger og ændringer, der kan udføres i en week-end mellem to arbejdsperioder, for derved at undgå forstyrrelse i virksomhedens drift, og at der er en glidende overgang fra reparationer til ændringer i forbindelse hermed. Forslaget tilsigter at imødekomme dette behov. Det må dog erindres, at arbejdet kun må udføres på søn- og helligdage

i det omfang, arbejdet er nødvendigt af hensyn til virksomhedens normale gang og ikke kan udføres inden for den normale arbejdstid.

ad nr. 46. Ændringen er en konsekvens af forslag nr. 40 in fine ad § 31, stk. 2.

ad nr. 47. Den ved forslag nr. 43 foreslåede ændring af § 34, stk. 1, 2. pkt., hvorefter søn- og helligdagsdøgnet skal ligge inden for tidsrummet fra kl. 22 aftenen før søn- og helligdagen til kl. 8 dagen efter søn- og helligdagen, vil gøre reglen i gældende § 34, stk. 2, nr. 16, overflødig.

ad ny nr. 16 bemærkes, at ved vandbygningsarbejder er arbejdets udførelse oftest stærkt afhængig af strøm- og vindforhold, hvorfor det er af stor betydning for arbejdets fremme, at gunstige strøm- og vindforhold på søn- og helligdage kan udnyttes i fuld udstrækning.

ad nr. 48. Da § 34, stk. 3, kun omfatter muligheden for at dispensere fra forbudet mod arbejde på søn- og helligdage, men ikke nævner grundlovsdagen, er der opstået tvivl om, hvorvidt arbejdstilsynet har beføjelse til at tillade afvigelse fra det i paragraffens stk. 1, sidste pkt. omhandlede forbud mod arbejde på grundlovsdagen efter kl. 12. Det må imidlertid antages at have været hensigten, at dispensationsmuligheden også skal omfatte grundlovsdagen, og forslaget tilsigter at tydeliggøre dette.

ad nr. 49. Med hensyn til begrundelsen for den foreslåede ændring af stk. 1 henvises til bemærkningerne til forslag nr. 48 til § 34, stk. 3. En tilsvarende ændring af § 35, stk. 2, anses ikke for påkrævet.

ad nr. 50. Forslaget til ændring af § 35, stk. 1, litra d, tilsigter at skabe hjemmel for dispensation også i tilfælde, hvor der ikke gennem dispensation opnås en væsentlig højere produktion i anden eller andre afdelinger i virksomheden, men derimod på den eller de virksomheder, for hvilke pågældende virksomhed er underleverandør. Den øgede arbejdsdeling og rationalisering, som finder sted, gør det naturligt at udvide dispensationsbestemmelsen, idet der kan være samme behov for dispensation i tilfælde, hvor arbejdet sker på to eller flere virksomheder, som hvor det er samlet i forskellige afdelinger på meget store virksomheder.

ad nr. 51. Forslaget tilsigter at skabe overensmelse med den tilsvarende bestemmelse i § 16 i lov om arbejderbeskyttelse inden for handels- og kontorvirksomhed, således som denne er foreslået ændret ved forslag nr. 31 i det samtidigt fremsatte forslag til ændring af nævnte lov.

ad nr. 52. ILO-konvention nr. 5 om lavalder for børns arbejde i industrielle virksomheder (1919), der

er ratificeret af Danmark, indeholder i artikel 4 en bestemmelse om, at der bør indføres registre for børn under 16 år, der beskæftiges i industrielle virksomheder. ILO's ekspertkomite har i flere rapporter henstillet, at Danmark opfylder konventionen på dette punkt, idet man ikke har anset den gældende bestemmelse om arbejdsbøger i § 40 for tilstrækkelig i så henseende.

I medfør af lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 2, stk. 1, agtes der udstedt en bekendtgørelse om førelse af registre for alle unge under 16 år, der er beskæftiget inden for industri, håndværk m. v., jfr. lovens § 1, stk. 1. Da arbejdsbøger herefter må anses for overflødige, foreslås § 40 ophævet. Under forudsætning af lovforslagets ophøjelse til lov, vil bekendtgørelsen blive udstedt med virkning fra lovens ikrafttræden.

ad nr. 53-55. I § 41, stk. 1, 7.-9. pkt., som ændret ved lov nr. 112 af 30. marts 1962, er det fastsat, at de i § 41, stk. 1, 1.-6. pkt., indeholdte regler om lægeundersøgelse ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor arbejdsforhold er iværksat under medvirken af invalideforsikringsretten eller et revalideringscenter.

Under hensyn til at den virksomhed, der er blevet udøvet af invalideforsikringsretten og revalideringscentrene med hensyn til iværksættelse af arbejdsforhold for revaliderende, i medfør af revalideringsloven, som ændret ved lov nr. 231 af 8. juni 1966, helt er overgået til revalideringscentrene, udgår henvisningerne til invalideforsikringsretten.

ad stk. 3. Med samme begrundelse foreslås det ved en ændring af § 41, stk. 3, at lade en repræsentant for direktoratet for revalidering og forsorg, hvorunder revalideringscentrene administrativt hører, indtræde i det lægeligt-tekniske fællesudvalg i stedet for repræsentanten for invalideforsikringsretten.

Nævnte udvalg har, siden arbejderbeskyttelseslovene trådte i kraft i 1955, fungeret med direktøren for arbejdstilsynet som formand. Det findes nu hensigtsmæssigt at åbne mulighed for evt. i givet fald at lade en anden under direktoratet hørende tjenestemand fungere som formand for udvalget.

ad nr. 56. Da der i en række tilfælde for butikker, kiosker, udleveringssteder, lagre m. v. ikke i medfør af lukkeloven er fastsat noget tidspunkt om aftenen, efter hvilket de pågældende lokaler skal holdes lukket for publikum, kan unge beskæftiges uden tidsmæssig begrænsning i sådanne virksomheder, i det omfang de holder åbent. Da dette strider mod grundreglerne om unges nattehvil, ønskes indsat en fast tidsgrænse for unges beskæftigelse inden for

lovens område, hvilket tidspunkt i hvert fald ikke bør være senere end kl. 22, d. v. s. det tidspunkt, som i øvrigt er seneste lukketid for butikker m. v. i henhold til lukkeloven og efter arbejderbeskyttelseslovens arbejdstidsbestemmelser i øvrigt er det seneste tidspunkt for beskæftigelse af unge under 18 år i butikker, udleveringssteder, lagre m. v. En sådan begrænsning vil endvidere svare til, hvad ILO-konvention nr. 90 om unge menneskers anvendelse til natarbejde i industrien (Rev. 1948) foreskriver.

ad nr. 57. Ændringen er redaktionel.

ad nr. 58. For overskuelighedens skyld opdeles paragraffen i 3 stykker.

Stk. 1 svarer til gældende § 44, 1. pkt., idet dog forbudet mod søn- og helligdagsarbejde udvides til at omfatte arbejde, som tillades af arbejdstilsynet i medfør af § 34, stk. 3. Angående grundlovsdagen henvises til bemærkningerne til forslag nr. 48 og nr. 49 til §§ 34 og 35.

Stk. 2 svarer til gældende § 44, 2. pkt. Ved indførelsen af henvisningen til §§ 43 og 45 tilsigtes at fastslå, at arbejde tilladt for unge personer på søndage m. v. er undergivet samme begrænsninger og reguleringer som unge personers arbejde på hverdage. Det drejer sig om begrænsningerne i § 43, stk. 1, nr. 1, for transportvirksomhed; nr. 2 for brød- og kagebagerier; nr. 3 for mejerier; nr. 5 begrænsningen: ikke efter kl. 22, jfr. forslag nr. 56 til § 43, stk. 1, nr. 5 for så vidt angår arbejde på lagre m. v., og nr. 6 for hoteller m. v. og endvidere de i samme bestemmelser indeholdte regler om hvileperiodens længde. Yderligere bestemmelsen i § 45, stk. 1 og 2 om arbejdstidens længde, herunder at det samlede antal arbejdstimer ikke må overstige 10 timer pr. dag, jfr. forslag nr. 59, samt bestemmelsen i § 45, stk. 4 om, at arbejdstiden skal ligge samlet kun afbrudt af passende spise- og hvilepauser. § 34, stk. 2, nr. 3, er medtaget under hensyn til, at det ved forslag nr. 44 til denne bestemmelse tillades voksne at arbejde på søn- og helligdage på hospitaler, plejehjem m. v., og det på sådanne institutioner ofte vil være nødvendigt at anvende unge på linje med voksne til arbejde også på søn- og helligdage. Henvisningen til § 34, stk. 2, nr. 16, ophæves, jfr. forslag nr. 47 om ophævelse af denne bestemmelse. Tilføjelsen „samt i den tid, der medgår til tilrettelægning og oprydning“ udgår, jfr. forslag nr. 59 ad § 45, stk. 2.

Stk. 3 svarer til gældende § 44, 3. pkt.

ad nr. 59. ad stk. 1. I henhold til lovens § 45, stk. 1, 1. pkt. er unges arbejdstid begrænset således, at den daglige arbejdstid ikke må overstige

voksne arbejders overenskomstmæssige *daglige* arbejdstid.

Udviklingen inden for det kollektive overenskomstråde har imidlertid medført, at overenskomsterne indeholder bestemmelse om fagets *ugentlige* arbejdstid, og nogle overenskomster bygger endda på en 2 eller 4 ugers periode. Arbejdstilsynet har derfor i praksis måttet acceptere, at arbejdstiden for unge anses for lovlig — også uden indhentelse af kendelse fra det i stk. 1, 2. pkt. omhandlede nævn — når de unges arbejdstid blot ligger inden for den overenskomstmæssige arbejdstid og i øvrigt er holdt inden for reglerne i paragraffens stk. 2. Forslaget tilsigter at bringe loven i overensstemmelse med denne praksis. Da den ugentlige arbejdstid i praksis fordeles over ugens dage efter bestemte regler inden for de enkelte fag, faglige områder eller enkelte virksomheder, og da den daglige arbejdstid begrænses af reglen om en maksimal arbejdsdag på 10 timer, jfr. stk. 2, anses det ikke for nødvendigt at fastsætte både en arbejdstid gældende for 1 eller flere uger og en daglig arbejdstid.

Ligesom hidtil anses det ikke for nødvendigt udtrykkeligt at fastslå, at unge ikke må udføre overarbejde. Dette følger af, at unge ikke må have en længere arbejdstid end de voksnes overenskomstmæssige arbejdstid.

Ordene „— bortset fra budtjeneste—“ er udgået, da man finder det rimeligt, at den daglige arbejdstid for unge bude begrænses efter samme regler som andre unges daglige arbejdstid.

Ændringerne i stk. 1, 3. pkt. er redaktionelle.

ad nyt 4. pkt. Lærlingeloven af 1956 fastsætter i § 14, stk. 2 og 3, at skoletiden for lærlinge, der går på dagskole, medregnes i den i paragraffens stk. 1 nævnte normale ugentlige arbejdstid, og det samme gælder med hensyn til den frihed, der gives lærlingene inden for normal arbejdstid for at deltage i aftenundervisning eller kombineret dag- og aftenundervisning.

Disse bestemmelser har givet anledning til tvivl om, hvorvidt lærlinges skoletid skal medregnes i deres ifølge arbejderbeskyttelseslovens § 45, stk. 1, gældende arbejdstid.

Da reglerne om arbejdstiden for lærlinge i henhold til lærlingeloven og i henhold til arbejderbeskyttelseslovgivningen så vidt muligt bør harmonere, foreslås det, at reglerne i lærlingelovens § 14, stk. 2 og 3, får tilsvarende gyldighed inden for arbejderbeskyttelseslovgivningen. En regel som den foreslåede betragtes som en ajourføring af den hidtidige regel i lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 45, stk. 2, med dennes henvisning til den nu ophævede

lærlingelovs § 12, stk. 3, 3. pkt., efter hvilken bestemmelse længden af arbejdstid og skoletid sammenlagt ikke må overstige den for udlærte arbejdere sædvanligt gældende arbejdstid inden for vedkommende fag med mere end 1 time gennemsnitlig pr. dag.

ad stk. 2. Bestemmelsen i stk. 2 om unges deltagelse i tilrettelægning og oprydning foreslås ophævet. Det samme gælder henvisningen til den ophævede lærlingelovs § 12, stk. 3, 3. pkt., der er overflødig, jfr. forslag til nyt pkt. i stk. 1. Reglen om 10 timer som absolut maksimum bibeholdes, således at der stadig er en højeste grænse for de unges daglige arbejdstid. Unges anvendelse til arbejde i force majeure tilfælde efter stk. 3 kan også kun finde sted med respekt af 10 timers reglen.

ad nr. 60-61. Forslaget er fremsat af foreningen af tilsynsmestre under hensyn til, at betegnelsen inspektør inden for andre områder anvendes for tilsynsførende personale med maskinmesteruddannelse. Betegnelsen „assistenter“ ønskes ophævet, da der ikke hidtil har været behov for ansættelse af tilsynsførende med en anden teknisk uddannelse end ingeniør- eller maskinmesteruddannelse.

ad nr. 62. I sin nuværende form giver bestemmelsen ikke mulighed for at fravige kravet om, at tilsynspersonalet skal have bopæl inden for kredsens område. Dette er u hensigtsmæssigt, såvel for de københavnske kredse som for Bornholm kredsene, der ledes af en af de rejsende specialinspektører. Der ønskes derfor åbnet mulighed for at fravige bopælskravet. Samtidig overføres bemyndigelsen hertil til direktøren for arbejdstilsynet, der har den direkte kontrol med kredsene.

ad nr. 63. Forslaget tilsigter at lette kontakten mellem de beskæftigede og arbejdstilsynet. Hvor der på arbejdspladsen findes opslag i medfør af § 57, stk. 1, er kravet i henhold til § 50, stk. 3, opfyldt, jfr. forslag nr. 69 til § 57, stk. 1, 2. pkt.

ad nr. 64. Forslaget er en konsekvens af forslag nr. 52 til § 40.

ad nr. 65. Ud over de påbud, som indføres i tilsynsbogen, kan det forekomme, at den tilsynsførende i skrivelse til virksomheden afgiver påbud. Arbejdernes tillidsmænd og sikkerhedsrepræsentanter bør også have adgang til at gøre sig bekendt med sådanne påbud.

ad nr. 66. Det må anses for naturligt, at adresse og telefonnummer på den stedlige tilsynskreds fremgår af tilsynsbogen.

ad nr. 67-68. Ændringerne er redaktionelle.

ad nr. 69. Der henvises til bemærkningerne til forslag nr. 63 til § 50, stk. 3.

ad nr. 70. ad stk. 2. Kredsen af bidragspligtige til arbejderbeskyttelsesfondet foreslås udvidet til at omfatte de kommuner, der ikke har overført deres risiko til et ulykkesforsikrings selskab, jfr. ulykkesforsikringslovens § 14, idet de må ligestilles med de arbejdsgivere, der i medfør af ulykkesforsikringslovens § 15, stk. 13, er fritaget for at afgive deres risiko efter ulykkesforsikringslovgivningen. Da staten med samme hjemmel som de nævnte kommuner har undladt at overføre sin risiko til et ulykkesforsikrings selskab, foreslås det, at der også pålægges staten bidragspligt til fondet. Derimod inddrages de i ulykkesforsikringslovens § 16 omhandlede forsikringsforbund for søfart og fiskeri ikke under ordningen, da sådant arbejde, bortset fra lastning og losning, ikke er omfattet af arbejderbeskyttelseslovene.

ad stk. 3. Der foreslås en ajourføring af bidragene til fondet og en årlig automatisk pristalsregulering af bidragene. Ved lov om almindelig arbejderbeskyttelse § 60 blev bidragene til fondet i 1954 fastsat til 175.000 kr., svarende til en bestemt promille henholdsvis af ulykkesforsikrings selskabernes præmieindtægt af pligtig ulykkesforsikring og af sygekassernes præmieindtægt af ubemidlede nydende medlemmer. Da fondets udgifter i det store og hele er afhængige af de prismæssige svingninger, har stigningerne i pristallet siden da imidlertid medført en væsentlig forringelse af fondets økonomiske grundlag. En pristalsregulering af det i loven fastsatte beløb ville have ført til, at bidragene pr. 1. oktober 1967 ville have udgjort 293.000 kr. På grund af mangel på pengemidler har fondet hidtil måttet udskyde betydelige opgaver, herunder indkøb af egne film og optagelse af danske film, ligesom man har måttet udvise tilbageholdenhed med andre væsentlige opgaver, såsom udarbejdelse af tryksager og tilrettelæggelse af andet oplysningsarbejde. Det skønnes derfor nødvendigt at forhøje bidragssummen til et grundbeløb på 350.000 kr.

Herudover må en automatisk bidragsregulering anses for nødvendig, såfremt fondet skal blive i stand til i fremtiden at løse de opgaver, som ved loven er pålagt det. Det foreslås at knytte reguleringen til reguleringspristallet, jfr. lov nr. 83 af 16. marts 1963, som ændret senest ved lov nr. 17 af 8. februar 1967. Reguleringen skal ske på lignende måde som fastsat for tjenestemandslønningerne, jfr. § 87 i lov om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd af 7. juni 1958 med senere ændringer, d.v.s. at beløbet forhøjes eller nedsættes med 3 pct. for hver fulde

3 points udsving i reguleringspristallet over eller under 100, og således at overskydende points henstår til næste regulering. Regulering skal finde sted én gang årlig i januar kvartal på grundlag af januar-reguleringspristallet for det følgende finansår.

ad stk. 4. Statens bidrag beregnes efter forholdet mellem statens og de øvrige bidragspligtiges årlige nettorisici efter ulykkesforsikringsloven og anslås til 7 pct. af den bidragssum, der udredes af forsikrings-selskaberne m. fl., svarende til ca. 3,5 pct. af grund-beløbet.

ad stk. 5. Medens gældende § 60, stk. 2, 4. pkt. fastsætter, at sygekassernes bidrag pålignes de enkelte kasser i forhold til deres præmieindtægt af ubemidlede nydende medlemmer i det forløbne regnskabsår, foreslås bidraget nu pålignet sygekasserne i forhold til antallet af nydende medlemmer den 31. december i det foregående år. Forslaget, der er i overensstemmelse med den af udvalget om sygekassernes administration afgivne betænkning nr. 292 af 5. juli 1961 tilsigter at fastlægge en administrativ lettere beregning og opkrævning af sygekassernes bidrag. I de administrative regler, der skal fastsættes af socialministeren, vil indbetalingsfristen til fondet blive fastsat til den 1. juli, da sygekassernes medlemsbidrag til De samvirkende centralforeninger af sygekasser i Danmark indgår på dette tidspunkt.

ad stk. 6. I de administrative regler, der skal fastsættes i henhold til stk. 6, vil der blive optaget særlige beregnings- og overgangsregler for de arbejdsgivere, der som følge af lovændringen inddrages under ordningen, ligesom det vil blive fastsat, at bidragene indbetales til direktoratet for ulykkesforsikringen, der inden for det finansår, hvori bidragene indbetales, forskudsvis kan udrede og overføre bidragene til fondet.

ad nr. 71. Det må anses for rimeligt, at også arbejdsledere, der som tekniske funktionærer indtager en central plads i sikkerhedsarbejdet på arbejdspladserne, er repræsenteret i det udvalg, der administrerer arbejderbeskyttelsesfondet.

ad nr. 72. Det findes hensigtsmæssigt, at der tilvejebringes hjemmel til, hvor overtrædelse begås af et aktieselskab, andelsselskab eller lignende, at kunne gøre bødeansvar gældende mod selskabet som sådant. En bestemmelse som den foreslåede er optaget i nyere love, således i lov nr. 46 af 7. marts 1964 om arbejdsmarkedets tillægspension.

ad nr. 73. Der henvises til forslag nr. 10 til § 13, stk. 1 samt forslag nr. 11, 12 og 18. Overgangsreglen angående de lempelser i § 13, som bliver tilbage, efter at § 13, stk. 2 og § 77, stk. 1-8 er ophævet, fastsættes i nærværende lovforslag § 3.

ad nr. 74. Ifølge § 10, stk. 1, 3. pkt. skal regulativer udstedt i henhold til 1. og 2. pkt. underkastes revision mindst hvert 10. år. Ifølge gældende § 77, stk. 10, — der bliver § 77, stk. 2 — er blandt andet regulativer udstedt i henhold til den forud for 1. april 1955 gældende lovgivning opretholdt med de ændringer, som følger af lov om almindelig arbejderbeskyttelse, indtil de ophæves eller ændres. For disse regulativer betyder § 10, stk. 1, 3. pkt., at revision skulle have været gennemført inden 1. april 1965.

Det har imidlertid endnu ikke været muligt for direktoratet for arbejdstilsynet at igangsætte denne revision for så vidt angår 9 af de 17 gamle regulativer, hvorved det bemærkes, at revisionen af disse regulativer er væsentlig mere omfattende end den, der kan forventes med hensyn til regulativer udstedt i henhold til § 10, dels fordi de er udstedt under den tidligere gældende lovgivning, dels fordi de har været i kraft i en længere årrække. Tilføjelsen til § 77, stk. 10, tager sigte på revisionen af disse 9 regulativer.

Til § 2.

Arbejdsrådet har henstillet, at lovændringerne først træder i kraft efter en frist, der passende kan ansættes til $\frac{1}{4}$ år efter stadfæstelsen.

Til § 3.

Der henvises til bemærkningerne til forslag nr. 10, 18 og 73. Overgangsreglen i § 3 indeholder de lempelser i anvendelsesområdet for § 13, der bliver tilbage, efter at § 13, stk. 2 og § 77, stk. 1-8 er ophævet. Lempelserne vedrører loftshøjde, gulvdybde og dagslys, derimod ikke luftrum, som altså forudsættes bragt i orden i den tid, der skal gå mellem lovens vedtagelse og dens ikrafttræden. Ved gennemførelsen af de ny bestemmelser må man være opmærksom på, at der i en kortere overgangstid efter lovens ikrafttræden vil kunne vise sig behov for en lempeligere dispensationspraksis med hensyn til lokaler, der må skønnes anvendelige som arbejdsrum, uanset at de ikke opfylder kravene i § 13. En særlig lempelig dispensationspraksis må desuden forudses for virksomheder, der har lokaler i fredede ejendomme, på grund af de specielle restriktioner, der gælder for forandring af disse.

Til § 4.

Vedrørende overgangsbestemmelsen for ikrafttræden af ændringen af § 22, stk. 2, henvises til bemærkningerne til forslag nr. 25.

I dette bilag opføres i venstre spalte de i lovforslagets § 1 omhandlede bestemmelser i den nugældende formulering, i højre spalte bestemmelserne som ændret i henhold til forslaget.

Gældende lovtekst).*

§ 1, stk. 2 c):

Følgende bestemmelser i kap. 3 B — nemlig § 17 (bestemmelser om leverandørers m. fl.s forpligtelser) og §§ 19-25 (bestemmelser om maskineri, beholdere med dampe eller luftarter under tryk og andre farlige beholdere) — samt kap. 3 C (§ 29 om imødegåelse af særlige faremomenter) gælder for alle sådanne hjælpemidler, som anvendes på landjorden, uanset af hvem de benyttes, herunder i de i denne paragrafs stk. 4, nr. 1 og 2, omhandlede tilfælde; det samme gælder bestemmelserne i § 27 om fare for sammenstyrtning, nedstyrtning, skred af jordmasser m. v.; endelig finder bestemmelserne i § 27 A om arbejde, der udsætter de beskæftigede for ioniserende stråling, anvendelse på alt sådant arbejde, uanset af hvem det udføres;

§ 1, stk. 4, nr. 3:

3) Arbejde, der udføres af søfolk, og som må henføres til skibstjeneste, hvad enten det udføres om bord eller ikke, samt alt arbejde om bord på skibe bortset fra arbejde med lastning og losning;

§ 1, stk. 5:

For arbejder, der udføres af militære, og som kan henregnes til egentlig militærtjeneste, kan der af socialministeren efter samråd med forsvarsministeren fastsættes sådanne undtagelser, som hensynet til tjenestens tarv nødvendiggør.

Forslag.

2. § 1, stk. 2 c):

Følgende bestemmelser i kap. 3 B — nemlig § 17 (bestemmelser om leverandørers m. fl.s forpligtelser) og §§ 19-25 (bestemmelser om maskineri, beholdere med dampe eller luftarter under tryk og andre farlige beholdere) — samt kap. 3 D (§ 29 om imødegåelse af særlige faremomenter) gælder for alle sådanne hjælpemidler, som anvendes på landjorden, uanset af hvem de benyttes, herunder i de i denne paragrafs stk. 4, nr. 1 og 2 og *stk. 5* omhandlede tilfælde; det samme gælder bestemmelserne i § 27 om fare for sammenstyrtning, omstyrtning, nedstyrtning, skred af jordmasser m. v.; endelig finder bestemmelserne i § 27 A om arbejde, der udsætter de beskæftigede for ioniserende stråling, anvendelse på alt sådant arbejde, uanset af hvem det udføres;

3. § 1, stk. 4, nr. 3:

3) Arbejde, der udføres af søfolk, og som må henføres til skibstjeneste, hvad enten det udføres om bord eller ikke, samt alt arbejde om bord i skibe. *Dog finder lovens bestemmelser anvendelse på:*

a. Arbejde med lastning og losning, hvad enten det udføres om bord eller ikke;

b. værftsarbejde og arbejde, der må ligestilles hermed;

4. § 1, stk. 5:

Arbejder, der udføres af militære, og som kan henregnes til egentlig militærtjeneste, *omfattes kun af loven i det omfang, hvori det bestemmes af arbejdsministeren efter forhandling med forsvarsministeren, jfr. dog § 1, stk. 2 c).*

*) Lovteksten fremtræder, som den vil blive, såfremt det den 16. februar 1968 fremsatte lovforslag nr. 38 vedtages med uændret tekst.

*Gældende lovtæst.**§ 3, stk. 4:*

I det omfang, hvori det særlig måtte være bestemt i loven eller med tilslutning af arbejdsrådet i de i henhold dertil udfærdigede forskrifter, kan ansvar for overholdelsen af de i lovens afsnit II indeholdte bestemmelser angående arbejdssteder og tekniske hjælpemidler efter omstændighederne også gøres gældende over for andre, såsom udlejere af lokaler, brugere, leverandører eller opstillere af tekniske hjælpemidler.

§ 3, stk. 6:

I det omfang, hvori det nærmere er fastsat, har også arbejderne og arbejdernes sikkerhedsrepræsentanter ansvar for overholdelsen af lovens bestemmelser, jfr. § 6, § 7, § 13, stk. 1, nr. 9 og 21, § 28, stk. 2 og § 31, stk. 4 og 5.

§ 6, stk. 1:

Arbejderne skal medvirke til, at de foranstaltninger, der er truffet for at sikre dem mod skadelige påvirkninger eller ulykker, virker efter deres bestemmelse, og de skal i det hele iagttage forsigtighed og orden på arbejdsstedet.

§ 10, stk. 2:

For så vidt de i henhold til stk. 1 eller § 29 udfærdigede forskrifter stiller krav om særlige besigtigelser eller afprøvninger af tekniske hjælpemidler, påhviler det leverandøren eller ejeren helt eller delvis at afholde de dermed forbundne omkostninger efter socialministerens nærmere bestemmelse, eventuelt i form af en takstmæssig fastsat afgift til statskassen.

§ 12:

Socialministeren er beføjet til, hvor særlige forhold måtte foreligge, efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet at tilstede lempelser i de i dette afsnit indeholdte bestemmelser og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter. Ved de regler, der i henhold hertil udfærdiges, bemyndiges direktøren for arbejdstilsynet til i enkelttilfælde at tilstede lempelser med hensyn til opfyldelsen af de i regulativer

*Forslag.**5. § 3, stk. 4:*

I det omfang, hvori det særlig måtte være bestemt i loven eller med tilslutning af arbejdsrådet i de i henhold dertil udfærdigede forskrifter, kan ansvar for overholdelsen af de i lovens afsnit II indeholdte bestemmelser angående arbejdssteder og tekniske hjælpemidler efter omstændighederne også gøres gældende over for andre, såsom udlejere af lokaler, brugere, sælgere, leverandører, opstillere eller reparatører af tekniske hjælpemidler.

6. § 3, stk. 6:

I det omfang, hvori det nærmere er fastsat, har også arbejderne og arbejdernes sikkerhedsrepræsentanter ansvar for overholdelsen af lovens bestemmelser, jfr. § 6, § 7, § 13, nr. 9 og 11, § 28, stk. 2 og § 31, stk. 4 og 5.

7. § 6, stk. 1:

Arbejderne skal medvirke til, at de foranstaltninger, der efter denne lov eller de i medfør heraf udstedte forskrifter er truffet for at sikre dem mod skadelige påvirkninger eller ulykker, virker efter deres bestemmelse, og de skal i det hele iagttage forsigtighed og orden på arbejdsstedet.

8. § 10, stk. 2:

For så vidt de i henhold til stk. 1 eller §§ 28 og 29 udfærdigede forskrifter stiller krav om særlige besigtigelser eller afprøvninger af tekniske hjælpemidler, påhviler det leverandøren eller ejeren helt eller delvis at afholde de dermed forbundne omkostninger efter arbejdsministerens nærmere bestemmelse, eventuelt i form af en takstmæssig fastsat afgift til statskassen.

9. § 12:

Hvor særlige forhold foreligger, kan arbejdsministeren efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet tilstede lempelser i bestemmelserne i dette afsnit og de i medfør heraf udfærdigede forskrifter.

Stk. 2. Direktøren for arbejdstilsynet kan i enkelttilfælde, hvor særlige forhold foreligger, tillade lempelser i bestemmelserne i dette afsnit. Direktøren kan endvidere tillade

Gældende lovttekst.

og forskrifter, jfr. §§ 10 og 29, indeholdte bestemmelser.

§ 13, stk. 1, 1. pkt.:

For virksomhed, der foregår på fast arbejdssted, gælder — jfr. dog stk. 2 om visse mindre virksomheder — følgende bestemmelser:

§ 13, stk. 1, nr. 1 og nr. 2:

1) *Løftshøjde.* Arbejdsrum skal have en løftshøjde af mindst 2,5 m. I arbejdslokaler, der indrettes efter lovens ikrafttræden, og i hvilke der foregår en stærk udvikling af hede, fugtighed, støv, os, røg, stank o. lign. eller fremkommer giftige eller eksplosive luftarter, eller hvor der under loftet findes drivværk i væsentligt omfang, skal løftshøjden være mindst 3 m. Socialministeren kan bestemme, at det samme skal gælde i virksomheder, hvor særlige sundhedsmæssige hensyn gør sig gældende. For eksisterende arbejdsrum henvises til § 77, stk. 1-6.

2) *Luftrum.* Arbejdsrum skal indeholde et luftrum af 12 m³ for hver i rummet beskæftiget arbejder. Hvor der er truffet effektive foranstaltninger med hensyn til luftfornyelse, kan det krævede luftrum ned sættes, dog ikke til under 8 m³. Hvor andre end de beskæftigede opholder sig i lokalerne, f. eks. i lokaler med betydelig tilgang af kunder, kan der af arbejdstilsynet påbydes en forholdsmæssig forhøjelse. Ved beregning af luftrummet kommer højder over 4 m ikke i betragtning. For eksisterende arbejdsrum henvises til § 77, stk. 1-6.

§ 13, stk. 1, nr. 3:

3) *Gulve.* Arbejdsrummets gulv skal være af en efter arbejdets art passende beskaffenhed. Det må ikke ligge lavere end 1 m under jordsmonnet, medmindre der er truffet sådanne foranstaltninger, at en lavere beliggenhed efter tilsynets skøn må anses for ikke at forringe arbejdslokalet. Der skal træffes foranstaltninger til modvirkning af, at fugtighed fra grunden trænger ind gennem gulv og væg. Gulv og væg skal slutte tæt til hinanden. For eksisterende arbejdsrum henvises til § 77, stk. 1-6.

Forslag.

lempelser i bestemmelser i regulativer og forskrifter m. v., der udstedes i henhold til §§ 10, 15, 28 og 29, i overensstemmelse med hvad der fastsættes herom i de enkelte regulativer og forskrifter.

10. § 13, 1. pkt.:

For virksomhed, der foregår på fast arbejdssted, gælder følgende bestemmelser:

11. § 13, nr. 1 og nr. 2:

1) *Løftshøjde.* Arbejdsrum skal have en løftshøjde af mindst 2,5 m. I arbejdslokaler, der indrettes efter lovens ikrafttræden, og i hvilke der foregår en stærk udvikling af hede, fugtighed, støv, os, røg, stank o. lign. eller fremkommer giftige eller eksplosive luftarter, eller hvor der under loftet findes drivværk i væsentligt omfang, skal løftshøjden være mindst 3 m. *Arbejdsministeren* kan bestemme, at det samme skal gælde i virksomheder, hvor særlige sundhedsmæssige hensyn gør sig gældende.

2) *Luftrum.* Arbejdsrum skal indeholde et luftrum af 12 m³ for hver i rummet beskæftiget arbejder. Hvor der er truffet effektive foranstaltninger med hensyn til luftfornyelse, kan det krævede luftrum ned sættes, dog ikke til under 8 m³. Hvor andre end de beskæftigede opholder sig i lokalerne, f. eks. i lokaler med betydelig tilgang af kunder, kan der af arbejdstilsynet påbydes en forholdsmæssig forhøjelse. Ved beregning af luftrummet kommer højder over 4 m ikke i betragtning.

12. § 13, nr. 3:

3) *Gulve.* Arbejdsrummets gulv skal være af en efter arbejdets art passende beskaffenhed, og det skal yde fornøden tæthed og varmeisolation. Det må ikke ligge lavere end 1 m under jordsmonnet, medmindre der er truffet sådanne foranstaltninger, at en lavere beliggenhed efter tilsynets skøn må anses for ikke at forringe arbejdslokalet. Der skal træffes foranstaltninger til modvirkning af, at fugtighed fra grunden trænger ind gennem gulv og væg. Gulv og væg skal slutte tæt til hinanden.

*Gældende lovtekst.**§ 13, stk. 1, nr. 9:*

9) *Vaskeindretninger og bade.* I eller i passende nærhed af omklædningsrum eller, hvor sådanne ikke findes, arbejdsrum skal der — medmindre arbejdstilsynet efter forholdene anser det for unødvendigt — findes hensigtsmæssige og tilbørligt renholdte vaskeindretninger i passende antal. Gør sundhedshensyn eller arbejdets art det påkrævet, kan der kræves tilførsel af varmt vand til vaskeindretningerne og om fornødent kræves indrettet passende vaske- og baderum med varmt vand, som arbejderne er forpligtet til at benytte. Hvor arbejderne beskæftiges med giftige, ætsende eller på anden måde sundhedsfarlige stoffer, hvis fjernelse fra huden kræver anvendelse af særlige rensningsmidler, påhviler det arbejdsgiveren at stille disse til rådighed for arbejderne; nødvendiggør de nævnte stoffer, at arbejderne bruger længere tid til vask end ved almindeligt arbejde, kan arbejdstilsynet påbyde, at der skal gives dem adgang til uden tab af arbejdsindtægt at benytte vaske- og baderum i 10 minutter før hovedmåltid; arbejderne er forpligtet til i dette tidsrum at fjerne de nævnte stoffer fra huden. Hvor vaske- og badeindretninger ikke er umiddelbart ved eller i garderobe, skal der gives mulighed for, at arbejderne sikkert kan opbevare deres håndklæde og rensningsmidler.

§ 13, stk. 1, nr. 11:

11) *Arbejdsklæder m. v.* Arbejdernes beklædning skal være afpasset efter arbejdets art. Hvor væsentlige sundhedsmæssige hensyn gør særligt arbejdstøj påkrævet, kan tilsynet give påbud herom. Det kan pålægges arbejdsgiveren at stille sådant til rådighed for arbejderne og at sørge for dets renholdelse, for så vidt det særlige tøjs anvendelse og rensning på grund af dets særlige karakter el. lign. vil betyde en udgift for arbejderne, der må anses for urimelig i forhold til bekostningen ved anvendelse og renholdelse af sædvanemæssigt arbejdstøj. Udgiften kan dog ikke pålægges arbejdsgiveren, hvis arbejderne ved aftale er forpligtet til selv at sørge for dette særlige

*Forslag.***13. § 13, nr. 9:**

9) *Vaskeindretninger og bade.* I eller i passende nærhed af omklædningsrum eller, hvor sådanne ikke findes, arbejdsrum skal der — medmindre arbejdstilsynet efter forholdene anser det for unødvendigt — findes hensigtsmæssige og tilbørligt renholdte vaskeindretninger i passende antal. Gør sundhedshensyn eller arbejdets art det påkrævet, kan der kræves tilførsel af varmt vand til vaskeindretningerne og om fornødent kræves indrettet passende vaske- og baderum med varmt vand, som arbejderne er forpligtet til at benytte. Hvor arbejderne beskæftiges med giftige, ætsende eller på anden måde sundhedsfarlige stoffer, hvis fjernelse fra huden kræver anvendelse af særlige rensningsmidler, påhviler det arbejdsgiveren at stille disse til rådighed for arbejderne; nødvendiggør de nævnte stoffer, at arbejderne bruger længere tid til vask end ved almindeligt arbejde, kan arbejdstilsynet påbyde, at der skal gives dem adgang til uden tab af arbejdsindtægt at benytte vaske- og baderum i 10 minutter før hovedmåltid; arbejderne er forpligtet til i dette tidsrum at fjerne de nævnte stoffer fra huden. Hvor vaske- og badeindretninger ikke er umiddelbart ved eller i garderobe, skal der gives mulighed for, at arbejderne sikkert kan opbevare deres håndklæder og rensningsmidler. *Arbejdere, der er beskæftiget med sundhedsfarlige stoffer, skal skifte tøj inden spisning.*

14. § 13, nr. 11:

11) *Arbejdsklæder m. v.* Arbejdernes beklædning skal være afpasset efter arbejdets art. Hvor væsentlige sundhedsmæssige hensyn gør særligt arbejdstøj påkrævet, kan tilsynet give påbud herom. Det kan pålægges arbejdsgiveren at stille sådant til rådighed for arbejderne og at sørge for dets renholdelse, for så vidt det særlige tøjs anvendelse og rensning på grund af dets særlige karakter el. lign. vil betyde en udgift for arbejderne, der må anses for urimelig i forhold til bekostningen ved anvendelse og renholdelse af sædvanemæssigt arbejdstøj. Udgiften kan dog ikke pålægges arbejdsgiveren, hvis arbejderne ved aftale er forpligtet til selv at sørge for dette særlige

Gældende lovttekst.

arbejdstøj og dets renholdelse eller i øvrigt erholder særligt vederlag — direkte eller indirekte — for de forhold, der begrundet anvendelsen af særligt arbejdstøj. Arbejdsgiveren har pligt til at påse, at det særlige arbejdstøj anvendes og renholdes tilbørligt. Er arbejderne udsat for stærk hede eller fugtighed, kan tilsynet kræve, at der skal gives dem mulighed for at skifte klæder og få arbejdstøjet tørret.

§ 13, stk. 1, nr. 13:

13) *Aftrædelsesrum.* Der skal forefindes forsvarligt indrettede og passende beliggende aftrædelsesrum i tilstrækkeligt antal og forsynet med papir; de skal så vidt muligt være forsynet med vandudskyldning. Særskilt aftrædelsesrum skal forefindes for hvert køn, medmindre der normalt beskæftiges færre end 5 af det ene køn.

§ 13, stk. 1, nr. 14:

14) *Stole.* Til arbejdere, hvis arbejde uden fordyrelse af eller ulempe for produktionen kan foregå i siddende stilling, skal der anvendes hensigtsmæssigt indrettede stole. Foregår arbejdet i stående stilling, kan det kræves, at der anbringes siddepladser, som kan benyttes, når der under arbejdet måtte være lejlighed dertil, for så vidt anbringelsen kan ske uden at lægge arbejdet hindringer i vejen og uden at frembyde fare for arbejderne.

§ 13, stk. 1, nr. 21:

21) *Personlige beskyttelsesmidler m. v.* Er det ikke på anden måde muligt at beskytte arbejderne mod sundhedsskadelige påvirkninger, skal der, hvor det er gør ligt, anvendes personlige beskyttelsesmidler såsom hensigtsmæssige masker, handsker, briller og indåndingsapparater. Udgifterne herved afholdes af arbejdsgiveren. Arbejderne er forpligtet til at anvende de påbudte beskyttelsesmidler.

§ 13, stk. 2:

Håndværks- og industrivirksomheder, der beskæftiger 3 arbejdere eller derunder,

Forslag.

arbejdstøj og dets renholdelse eller i øvrigt erholder særligt vederlag — direkte eller indirekte — for de forhold, der begrundet anvendelsen af særligt arbejdstøj. Arbejdsgiveren har pligt til at påse, at det særlige arbejdstøj anvendes og renholdes tilbørligt. *Arbejderne skal anvende det påbudte særlige arbejdstøj.* Er arbejderne udsat for stærk hede eller fugtighed, kan tilsynet kræve, at der skal gives dem mulighed for at skifte klæder og få arbejdstøjet tørret.

15. § 13, nr. 13:

13) *Aftrædelsesrum.* Der skal forefindes forsvarligt indrettede og passende beliggende aftrædelsesrum i tilstrækkeligt antal og forsynet med papir; de skal så vidt muligt være forsynet med vandudskyldning. Særskilt aftrædelsesrum skal forefindes for hvert køn, medmindre der normalt beskæftiges færre end 5 af det ene køn. *I forbindelse med aftrædelsesrum skal der findes mulighed for at vaske hænder.*

16. § 13, nr. 14:

14) *Stole.* Til arbejdere, hvis arbejde uden fordyrelse af eller ulempe for produktionen kan foregå i siddende stilling, skal der anvendes *hensigtsmæssige stole.* Foregår arbejdet i stående stilling, kan det kræves, at der anbringes siddepladser, som kan benyttes, når der under arbejdet måtte være lejlighed dertil, for så vidt anbringelsen kan ske uden at lægge arbejdet hindringer i vejen og uden at frembyde fare for arbejderne.

*17. § 13, stk. 1, nr. 21 ophæves.**18. § 13, stk. 2 ophæves.*

Gældende lovtekst.

er ikke omfattet af bestemmelserne i stk. 1, nr. 4, 5, 6, 7, 9, 1. punktum, 10 og 13. For så vidt der er et særligt faremoment ved virksomheden, kan direktoratet for arbejdstilsynet dog bestemme, at den skal være omfattet af de af de ovennævnte bestemmelser, der har betydning for imødegåelse af dette faremoment. Bestemmelserne i nærværende stykke gælder ikke personer eller selskaber, der driver flere virksomheder i samme fag eller branche.

§ 15, stk. 3:

Hvor arbejdere i en virksomhed i øvrigt beskæftiges på skiftende steder, men ved arbejdstidens begyndelse og slutning normalt indfinder sig på virksomhedens forretningssted eller på et andet, af virksomheden anvist, fast samlingssted, såsom skorstensfejere, renovationsarbejdere, transportarbejdere o. lign., kan direktøren for arbejdstilsynet i det omfang, hvori det anses for påkrævet eller naturligt, efter forhandling med arbejdsrådet bestemme, at de i § 13, stk. 1, nr. 8, 9, 10, 12 og 13, indeholdte bestemmelser om drikkevand, vaskeindretninger og bade, garderober, cykelskure m. v., opholds- og spiserum samt aftrædelsesrum skal finde anvendelse på vedkommende virksomhed, således at det kan pålægges virksomheden at stille de nævnte foranstaltninger til de beskæftigedes rådighed på det faste samlingssted.

§ 16, stk. 5:

I tilfælde, hvor tilstedeværelse af ovennævnte lidelser kan betyde en særlig fare for arbejderne selv, men ikke for deres omgivelser, kommer samme bestemmelse til anvendelse, men i sådanne tilfælde vil direktøren for arbejdstilsynet — efter forudgående forhandling med invalideforsikringsretten — kunne meddele dispensation, såfremt arbejdsforbudet i væsentlig grad begrænser pågældendes muligheder for at opnå arbejde.

§ 16, stk. 6:

For så vidt det må skønnes at rumme en særlig fare for en arbejder, at han går alene ved en arbejdsproces, er arbejdstilsynet berettiget til at kræve, at virksom-

*Forslag.**19. § 15, stk. 3:*

Hvor arbejdere i en virksomhed i øvrigt beskæftiges på skiftende steder, men ved arbejdstidens begyndelse og slutning normalt indfinder sig på virksomhedens forretningssted eller på et andet af virksomheden anvist, fast samlingssted, såsom skorstensfejere, renovationsarbejdere, transportarbejdere o. lign., kan direktøren for arbejdstilsynet i det omfang, hvori det anses for påkrævet eller naturligt, efter forhandling med arbejdsrådet bestemme, at § 13, nr. 6, nr. 7, 2. pkt., nr. 8-10, nr. 11, sidste pkt., nr. 12 og nr. 13 skal finde anvendelse på vedkommende virksomhed, således at det kan pålægges virksomheden at stille de nævnte foranstaltninger til de beskæftigedes rådighed på det faste samlingssted, og at renholde dem på tilbørlig måde.

20. § 16, stk. 5:

I tilfælde, hvor tilstedeværelse af ovennævnte lidelser kan betyde en særlig fare for arbejderne selv, men ikke for deres omgivelser, kommer samme bestemmelse til anvendelse, men i sådanne tilfælde vil direktøren for arbejdstilsynet efter forudgående forhandling med direktøren for revalidering og forsorg kunne meddele dispensation, såfremt arbejdsforbudet i væsentlig grad begrænser pågældendes muligheder for at opnå arbejde.

21. § 16, stk. 6:

For så vidt det må skønnes at rumme en særlig fare for en arbejder, at han går alene ved en arbejdsproces, er arbejdstilsynet berettiget til at kræve, at virksom-

Gældende lovttekst.

heden tilrettelægger sit arbejde på en sådan måde, at denne fare imødegås.

§ 17, stk. 1-4:

Ingen leverandør, forhandler eller udlejer må udlevere til brug her i landet eller her udstille til salg eller i reklameøjemed maskiner, maskindele, apparater eller andre tekniske hjælpemidler, mod hvis brug der i henhold til § 29, nr. 3, er nedlagt forbud.

Stk. 2. Fremstillere eller forhandlere af maskiner, redskaber eller anden teknisk anordning ligesom den, der udlejer eller udlåner sådan anordning til brug, skal påse, at anordningen, når den udleveres for at tages i brug her i landet eller udstilles her til salg eller i reklameøjemed, er forsynet med nødvendige beskyttelsesanordninger og også i øvrigt frembyder betryggende sikkerhed mod sundhedsfare og ulykkestilfælde, og skal endvidere udlevere de forskrifter, der er nødvendige for anordningens anvendelse og pasning.

Stk. 3. Hvis nogen som selvstændig virksomhed udfører installation af en anordning, som omhandles i stk. 2, skal han ved installationen påse, at foreskrevne beskyttelsesanordninger opsættes, og at de for installationen i øvrigt gældende forskrifter iagttages.

Stk. 4. Enhver maskine, der anvendes her i landet eller her udstilles til salg eller i reklameøjemed, skal være forsynet med et skilt, der angiver fabrikantens navn og adresse samt ved importerede maskiner tillige importørens navn og adresse.

§ 19, stk. 8:

Hvor anvendelsen af maskineri eller andre tekniske hjælpemidler medfører støj eller rystelser af en sådan styrke, at arbejderne må antages at påvirkes skadeligt, kan arbejdstilsynet påbyde foranstaltninger derimod, når disse er gennemførlige uden uforholdsmæssige udgifter eller ulemper.

§ 21, stk. 1, 2. pkt.:

Uanset drivværkets beliggenhed eller indhegning skal de på samme anbragte kamhjul, koblinger og andre farligt frem-

Forslag.

heden tilrettelægger sit arbejde på en sådan måde, at denne fare imødegås. *Hvor faren ikke kan imødegås, må den pågældende arbejder ikke arbejde alene.*

22. § 17, stk. 1-4:

Ingen leverandør, *sælger* eller udlejer må udlevere til brug her i landet eller her udstille til salg, *leje* eller i reklameøjemed maskiner, maskindele, apparater eller andre tekniske hjælpemidler, mod hvis brug der i henhold til § 29, nr. 3, er nedlagt forbud.

Stk. 2. Den, der fremstiller eller sælger maskiner, redskaber eller anden teknisk anordning, ligesom den, der udlejer eller udlåner sådan anordning til brug, skal påse, at anordningen, når den udleveres for at tages i brug her i landet eller udstilles her til salg, *leje* eller i reklameøjemed, er forsynet med nødvendige beskyttelsesanordninger og også i øvrigt frembyder betryggende sikkerhed mod sundhedsfare og ulykkestilfælde, og skal endvidere udlevere de forskrifter, der er nødvendige for anordningens anvendelse og pasning.

Stk. 3. Hvis nogen som selvstændig virksomhed udfører installation af en anordning, som omhandles i stk. 2, *eller reparerer en sådan anordning*, skal han påse, at foreskrevne beskyttelsesanordninger opsættes, og at de for installationen i øvrigt gældende forskrifter iagttages.

Stk. 4. Enhver maskine, der anvendes her i landet eller her udstilles til salg, *leje* eller i reklameøjemed, skal være forsynet med et skilt, der angiver fabrikantens navn og adresse samt ved importerede maskiner tillige importørens navn og adresse.

23. § 19, stk. 8:

Hvor arbejdet vil medføre støj eller rystelser af en sådan styrke, at arbejderne påvirkes skadeligt eller udsættes for væsentlig gene, skal der herimod træffes sådanne foranstaltninger, som med rimelighed kan kræves.

24. § 21, stk. 1, 2. pkt.:

Uanset drivværkets beliggenhed eller indhegning skal de på samme *værende kilerempåløb*, kamhjul, koblinger og andre farligt frem-

Gældende lovttekst.

springende dele være dækket på betryggende måde, medmindre tilsynet skønner det unødvendigt.

§ 22, stk. 3:

Arbejdsmaskiner med hurtigtgående farlige værktøjsorganer, der ikke er automatiske afskærmede under maskinernes tomgang, skal kunne igangsættes fra selve arbejdspladsen uafhængigt af andre maskiner; de skal derhos kunne kræves forsynet med en effektiv bremse.

§ 23:

Beholdere med dampe eller luftarter under tryk skal besidde den fornødne styrke og være således indrettet, opstillet og passet, at de frembyder så ringe fare som praktisk muligt. Navnlig skal de være tilbørligt sikret imod farlig trykstigning.

§ 24, stk. 1:

Til pasning af dampkedler og kogekedler under tryk, jfr. dog stk. 6, må kun anvendes ædruelige og pålidelige personer, der er fyldt 19 år.

§ 24, stk. 2:

Til at forestå pasning af eller selvstændigt at passe dampkedler eller dampkedelanlæg med samlet hedeblade på 30 m² eller derover, damplokomotiver af enhver størrelse samt selvtransportable lokomobiler og damptromler udkræves, at pågældende person er i besiddelse af et af direktøren for arbejdstilsynet udfærdiget certifikat for, at hans uddannelse opfylder visse af socialministeren nærmere fastsatte krav, jfr. § 29, nr. 2.

§ 24, stk. 3:

Personer, der selvstændigt passer andre

Forslag.

fremspringende dele være dækket på betryggende måde, medmindre tilsynet skønner det unødvendigt.

25. § 22 nyt stk. 2:

Arbejdsmaskiner skal, hvor det har sikkerhedsmæssig betydning, være forsynet med bremseanordning.

26. § 22, stk. 4:

Arbejdsmaskiner med farlige værktøjsorganer, der ikke automatisk er afskærmede under maskinernes tomgang, må kun kunne igangsættes fra selve arbejdspladsen eller i øvrigt fra et sted, hvor der er fuldt overblik over maskineriet.

27. § 23:

Beholdere, der indeholder dampe eller luftarter under tryk eller væsker, der er opvarmet over kogepunktet ved atmosfærens tryk, skal besidde den fornødne styrke og være således indrettet, opstillet og passet, at de frembyder så ringe fare som praktisk muligt. Navnlig skal de være tilbørligt sikret imod farlig trykstigning.

28. § 24, stk. 1:

Til pasning af dampkedler, kogekedler og dampbeholdere samt sådanne andre beholdere, i hvilke væsker findes opvarmet over kogepunktet ved atmosfærens tryk, må kun anvendes pålidelige personer, der er fyldt 19 år.

29. § 24, stk. 2:

Til at forestå pasning af eller selvstændigt at passe sådanne i stk. 1 nævnte tyrede kedler og beholdere, der anvendes i anlæg med en samlet hedeblade på 30 m² eller derover, og som leverer damp eller væske til brug uden for kedlen eller beholderen, damplokomotiver af enhver størrelse samt selvtransportable lokomobiler og damptromler udkræves, at pågældende person er i besiddelse af et af direktøren for arbejdstilsynet udfærdiget certifikat for, at hans uddannelse opfylder visse af arbejdsministeren nærmere fastsatte krav, jfr. § 29, nr. 2.

30. § 24, stk. 3:

Personer, der selvstændigt passer sådanne

Gældende lovtøkt.

dampkedler end de i stk. 2 nævnte, skal være i besiddelse af et bevis, der er udstedt af en fabrikinspektør, efter at denne gennem en overhøring har forvisset sig om, at vedkommende har fornødent kendskab til dampkedlers pasning. Nærmere regler for udfærdigelsen af disse beviser fastsættes af direktøren for arbejdstilsynet.

§ 24, stk. 4.

Retten til at passe dampkedler eller kogekedler under tryk kan af direktøren for arbejdstilsynet fratages den pågældende for bestandig eller for en vis tid, når han på grund af upålidelighed ved pasningen, manglende ædruelighed eller legemlige eller sjælelige svagheder er uegnet til at varetage denne gerning.

§ 24, stk. 5:

Hvis der til pasningen af en af de i stk. 2 og 3 omhandlede dampkedler savnes en kedelpasser med henholdsvis certifikat eller bevis og dette ikke kan tilregnes kedlens ejer eller bruger, er denne berettiget til på eget ansvar at lade kedlen midlertidigt passe af en person, som han anser for egnet dertil, når han straks underretter vedkommende fabrikinspektør derom. Det samme gælder, hvis der under den kedelpasserens ifølge loven tilkommende ferie ikke kan skaffes en stedfortræder med henholdsvis certifikat eller bevis. Det fastsættes derefter af fabrikinspektøren, hvor længe en sådan konstitution må vare; uden samtykke fra direktøren for arbejdstilsynet må den ikke strække sig ud over 3 uger.

§ 24, stk. 6:

Fra bestemmelserne i denne paragraf kan socialministeren efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet tillade afvigelser i de enkelte tilfælde eller for visse typer af kedler, når det skøn-

Forslag.

i stk. 1 nævnte fyrede kedler og beholdere, der anvendes i anlæg med en samlet hedeeflade under 30 m², og som leverer damp eller væske til brug uden for kedlen eller beholderen, skal være i besiddelse af et bevis, der er udstedt af en fabrikinspektør, efter at denne gennem en samtale har forvisset sig om, at vedkommende har fornødent kendskab til pasningen af den pågældende kedel eller beholder. Nærmere regler for udfærdigelsen af disse beviser fastsættes af direktøren for arbejdstilsynet. Direktøren kan bestemme, at kedler og beholdere, der ikke er omfattet af stk. 2 og 3, kun må passes af personer, der er i besiddelse af bevis som nævnt i 1. pkt.

31. § 24, stk. 4:

Retten til at passe de i stk. 1 nævnte kedler og beholdere kan af direktøren for arbejdstilsynet fratages den pågældende for bestandig eller for en vis tid, når han på grund af upålidelighed ved pasningen, manglende ædruelighed eller legemlige eller sjælelige svagheder er uegnet til at varetage denne gerning.

32. § 24, stk. 5:

Hvis der til pasningen af en af de i stk. 2 og 3 omhandlede kedler eller beholdere savnes en kedelpasser med henholdsvis certifikat eller bevis og dette ikke kan tilregnes kedlens eller beholderens ejer eller bruger, er denne berettiget til på eget ansvar at lade kedlen eller beholderen midlertidigt passe af en person, som han anser for egnet dertil, når han straks underretter vedkommende fabrikinspektør derom. Det samme gælder, hvis der under den kedelpasserens ifølge loven tilkommende ferie ikke kan skaffes en stedfortræder med henholdsvis certifikat eller bevis. Det fastsættes derefter af fabrikinspektøren, hvor længe en sådan konstitution må vare; uden samtykke fra direktøren for arbejdstilsynet må den ikke strække sig ud over 3 uger.

33. § 24, stk. 6:

Direktøren for arbejdstilsynet kan, når det skønnes rimeligt og forsvarligt i det enkelte tilfælde eller for visse typer af kedler eller beholdere, tillade lempelser fra bestemmelserne i denne paragraf.

Gældende lovttekst.

nes rimeligt og forsvarligt, jfr. i øvrigt herved § 12.

§ 25:

Beholdere med hede, ætsende eller på anden måde farlige stoffer skal være således indrettet eller sikret, at de frembyder så ringe fare som praktisk muligt.

Overskrift til § 28:

f. Personlige beskyttelsesmidler.

§ 28, stk. 1, 1. pkt.:

Er det ikke på anden måde muligt at beskytte arbejderne mod ulykkesrisiko, skal der, hvor det er praktisk muligt, anvendes særlige beskyttelsesmidler såsom hensigtsmæssige arbejdsklæder, sikkerhedsbælter og de i § 13, stk. 1, nr. 21, omhandlede personlige beskyttelsesmidler.

Overskrift til § 29:

C. Imødegåelse af særlige faremomenter.

§ 29, nr. 1:

Socialministeren er beføjet til efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet at

- 1) udfærdige nærmere forskrifter for indretning og benyttelse samt afprøvning af særlig farlige tekniske hjælpemidler (maskiner, kedler, apparater, elevatorer o. s. v.) og vedrørende fremstilling af særlig farlige produkter (f. eks. fyrværkerisager) samt vedrørende arbejdsprocesser, der rummer alvorlig eksplosions-, brand- eller sundhedsfare;

*Forslag.***34. § 25:**

Beholdere med hede, ætsende eller på anden måde farlige stoffer skal være således indrettet eller sikret, at de frembyder så ringe fare som praktisk muligt. *Transport, omhældning og aftapning af sådanne stoffer skal ske så farefrit som muligt, om fornødent ved anvendelse af hensigtsmæssige hjælpemidler.*

35. Overskrift til § 28:

C. Forebyggelse af sundhedsfare og ulykkestilfælde ved anvendelse af personlige beskyttelsesmidler.

36. § 28, stk. 1, 1. pkt.:

Er det ikke på anden måde muligt at beskytte arbejderne mod ulykkesrisiko *eller sundhedsfare*, skal der, hvor det er praktisk muligt, anvendes særlige beskyttelsesmidler såsom hensigtsmæssige arbejdsklæder, sikkerhedsbælter, *handsker, hoved-, øjen- og åndedrætsværn.*

37. § 28 nyt stk. 3:

Arbejdsministeren kan efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet udfærdige nærmere forskrifter for konstruktion, afprøvning og benyttelse af personlige beskyttelsesmidler.

38. Overskrift til § 29:

D. Imødegåelse af særlige faremomenter.

39. § 29, nr. 1:

Arbejdsministeren er beføjet til efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet at

- 1) udfærdige nærmere forskrifter for indretning, *opstilling, anmeldelse* og benyttelse samt afprøvning af særlig farlige tekniske hjælpemidler (maskiner, kedler, *beholdere*, apparater, elevatorer osv.) og vedrørende fremstilling af særlig farlige produkter (f. eks. fyrværkerisager) samt vedrørende arbejdsprocesser, der rummer alvorlig eksplosions-, brand- eller sundhedsfare;

*Gældende lovttekst.***§ 31:**

Arbejdstiden skal tilrettelægges således, at der i hvert døgn gives arbejderne en hvileperiode af mindst 11 på hinanden følgende timer. I virksomheder, der arbejder med flerholdsdrift, kan hvileperioden ved holdskifte nedsættes til 8 timer. Samme nedsættelse kan ske i de i stk. 2, nr. 1 og 2, og § 34, stk. 2, nr. 6 og 8, nævnte tilfælde. Lastning og losning og de i tilslutning hertil nødvendige arbejder, såsom lager- og pakhusarbejde, omfattes ikke af dette stykkes bestemmelser.

Stk. 2. For arbejde ved bagning af levnedsmidler til detailsalg inden for de første 24 timer efter bagningen skal hvileperioden indbefatte tiden fra kl. 20 til kl. 4. I denne periode må kun én person pr. produktionssted arbejde i virksomheden.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2, gælder dog ikke:

- 1) arbejde i brød- og kagebagerier samt konditorier for så vidt angår følgende tidsrum:
 - a. tiden fra torsdag kl. 20 til søndag kl. 20;
 - b. indtil 20 nætter i hvert kalenderår efter arbejdsgiverens eget valg. Det er dog en betingelse herfor, at der senest 2 døgn forinden det tidspunkt, da denne bestemmelse ønskes benyttet, er tilstillet vedkommende fabrikinspektør anmeldelse herom. Arbejderne skal have godtgjort en tilsvarende arbejdsfrihed i løbet af samme eller efterfølgende uge;
 - c. natten forud for juleaftensdag og nytårsaftensdag;
 - d. kl. 3-4 i følgende omfang:

natten forud for fastelavnsmandag, 2. påskedag, 2. pinsedag og grundlovsdagen, og indtil 52 nætter i et kalenderår efter arbejdsgiverens eget valg på betingelse af anmeldelse til vedkommende fabrikinspektør efter reglerne under litra b. ovenfor;
 - e. i det omfang, hvori arbejdstilsynet i anledning af ombygning eller reparation af arbejdslokale, bageovn eller maskineri meddeler en virksomhed tilladelse til at påbegynde arbejdet forud for kl. 4 i egne eller et andet bageris lokaler. I virksomheder, hvor der findes

*Forslag.***40. § 31:**

Arbejdstiden skal tilrettelægges således, at der i hvert døgn gives arbejderne en hvileperiode af mindst 11 på hinanden følgende timer.

Stk. 2. Hvileperioden kan dog nedsættes til 8 timer:

- 1) ved ordinært holdskifte i virksomheder, der arbejder i flerholdsdrift;
- 2) i øvrigt i forbindelse med skiftehold i sådanne virksomheder, når der lokalt er enighed herom;
- 3) i de tilfælde, der nævnes i stk. 7, nr. 1 og 2;
- 4) i de tilfælde, der nævnes i § 34, stk. 2, nr. 6 og 8.

Stk. 3. Lastning og losning og nødvendige arbejder i tilslutning hertil, såsom lager- og pakhusarbejde, omfattes ikke af stk. 1 og 2. Såfremt der ved sådant arbejde udføres overarbejde, bortset fra arbejde, der udføres med skiftende hold, samt arbejde ved de indenrigske rutebåde og landbrugseksportbådene, skal der fra overarbejdets ophør være mindst 9 timers samlet hvil, forinden de pågældende arbejdere atter beskæftiges.

Stk. 4. Arbejdsministeren kan efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet i et regulativ, jfr. § 10, fastsætte særlige regler om hvileperioden og kørselsperioder m. v. ved transportarbejde under hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for dette arbejde.

Stk. 5. For international vejtransport kan arbejdsministeren efter forhandling med justitsministeren, direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet fastsætte regler om hvileperioden og om de maksimalt tilladelige kørselsperioder, som her i landet eller i udlandet skal iagttages af førere af køretøjerne, herunder regler hvorved det pålægges førerne at føre kontrolbøger over arbejdstid, hvileperioder m. v.

Stk. 6. For arbejde ved bagning af levnedsmidler til detailsalg inden for de første 24 timer efter bagningen skal hvileperioden indbefatte tiden fra kl. 20 til kl. 4. I denne periode må kun én person pr. produktionssted arbejde i virksomheden.

Stk. 7. Bestemmelsen i stk. 6, gælder dog ikke:

*Gældende lovtækt.**Forslag.*

- særlig ovnpasser, maskinpasser eller fyrbøder ved siden af det egentlige bageripersonale, kan de nævnte personer dog uden videre foretage løbende reparationer og tilpasninger ved ovn, maskiner og fyr;
- f. overskridelse efter kl. 20 som følge af uheld eller andre rent ekstraordinære forhold ved tilvirkningen,
- 2) arbejde i sådanne brødfabrikker samt brød- og kagebagerier, som arbejder i 2 holds drift med fremstilling af rugbrød, for så vidt angår følgende tidsrum:
- a. kl. 20-22, i hvilken tid det strengt nødvendige mandskab kan anvendes ved udbagning, hensætning af brød i brødkamre og eventuelt stabling af brød. Arbejdet skal udføres på skift mellem de beskæftigede arbejdere i henhold til nærmere aftale inden for den enkelte virksomhed, og de ved arbejdet anvendte arbejdere må, bortset fra holdskifte, tidligst påbegynde arbejdet kl. 6 næste dag;
- b. 4 nætter før samt natten efter 2 sammenhængende helligdage og officielle fridage;
- c. natten forud for dagen før helligdage, der ikke falder på en søndag, eller før officielle fridage og natten efter sådanne dage;
- d. i det omfang, hvori pasning og fyring af gasovne og kedler må foretages i tiden mellem kl. 20 og kl. 4;
- e. i tilsvarende omfang som angivet foran under nr. 1), e og f,
- 3) arbejde i virksomheder, som har væsentlig produktion til sommerferieområder, for så vidt direktøren for arbejdstilsynet meddeler dispensation fra hvileperioden efter forud indhentet udtalelse fra Den danske Bagerstands Fællesorganisation og Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund.

Stk. 4. Arbejdsministeren kan efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet i et regulativ, jfr. § 10, fastsætte særlige regler om hvileperioden og kørselsperioder m. v. ved transportarbejde under hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende for dette arbejde.

- 1) arbejde i brød- og kagebagerier samt konditorier for så vidt angår følgende tidsrum:
- a. tiden fra torsdag kl. 20 til søndag kl. 20;
- b. indtil 20 nætter i hvert kalenderår efter arbejdsgiverens eget valg. Det er dog en betingelse herfor, at der senest 2 døgn forinden det tidspunkt, da denne bestemmelse ønskes benyttet, er tilstillet vedkommende fabrikinspektør anmeldelse herom. Arbejderne skal have godtgjort en tilsvarende arbejdsfrihed i løbet af samme eller efterfølgende uge;
- c. natten forud for juleaftensdag og nytårsaftensdag;
- d. kl. 3-4 i følgende omfang:
natten forud for fastelavnsmandag, 2. påskedag, 2. pinsedag og grundlovsdagen, og indtil 52 nætter i et kalenderår efter arbejdsgiverens eget valg på betingelse af anmeldelse til vedkommende fabrikinspektør efter reglerne under litra b ovenfor;
- e. i det omfang, hvori arbejdstilsynet i anledning af ombygning eller reparation af arbejdslokale, bageovn eller maskineri meddeler en virksomhedstilladelse til at påbegynde arbejdet forud for kl. 4 i egne eller et andet bageris lokaler. I virksomheder, hvor der findes særlig ovnpasser, maskinpasser eller fyrbøder ved siden af det egentlige bageripersonale, kan de nævnte personer dog uden videre foretage løbende reparationer og tilpasninger ved ovn, maskiner og fyr;
- f. overskridelse efter kl. 20 som følge af uheld eller andre rent ekstraordinære forhold ved tilvirkningen,
- 2) arbejde i sådanne brødfabrikker samt brød- og kagebagerier, som arbejder i 2 holds drift med fremstilling af rugbrød, for så vidt angår følgende tidsrum:
- a. kl. 20-22, i hvilken tid det strengt nødvendige mandskab kan anvendes ved udbagning, hensætning af brød i brødkamre og eventuelt stabling af brød. Arbejdet skal udføres på skift mellem de beskæftigede arbejdere i henhold til nærmere aftale inden for

Gældende lovtæst.

Stk. 5. For international vejtransport kan arbejdsministeren efter forhandling med justitsministeren, direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet fastsætte regler om hvileperioden og de maksimalt tilladelige kørselsperioder, som her i landet eller i udlandet skal iagttages af førere af køretøjerne, herunder regler hvorved det pålægges førerne at føre kontrolbøger over arbejdstid, hvileperioder m. v.

§ 32, stk. 2:

Endvidere kan direktøren for arbejdstilsynet tillade afvigelse fra bestemmelsen i § 31, stk. 1, for så vidt dette nødvendiggøres af, at arbejdets udførelse efter dets art ikke kan opsættes, såsom skibsreparationer, eller for så vidt angår særlige arbejdsformer, som gør en afvigelse nødvendig. Bestemmelsen i stk. 1, sidste punktum, finder tilsvarende anvendelse.

§ 33:

I virksomheder, der bager levnedsmidler til detailsalg inden for 24 timer efter bagningen, er 3 holds drift ikke tilladt, bortset fra ekstraordinære forhold, jfr. § 31, stk. 3, nr. 2), og § 32.

§ 34, stk. 1:

Det er med undtagelse af de i § 30 nævnte tilfælde forbudt at beskæftige arbejdere i et helligdagsdøgn. Helligdagsdøgnet fastlægges til de 24 timer, der går forud for det klokkeslæt, hvorpå en arbejder normalt begynder arbejdet på søgnedage eller undtagelsesvis på søn- og helligdagsaftener, jfr.

Forslag.

- den enkelte virksomhed, og de ved arbejdet anvendte arbejdere må, bortset fra holdskifte, tidligst påbegynde arbejdet kl. 6 næste dag;
- b. 4 nætter før samt natten efter 2 sammenhængende helligdage og officielle fridage;
 - c. natten forud for dagen før helligdage, der ikke falder på en søndag, eller før officielle fridage og natten efter sådanne dage;
 - d. i det omfang, hvori pasning og fyring af gasovne og kedler må foretages i tiden mellem kl. 20 og kl. 4;
 - e. i tilsvarende omfang som angivet foran under nr. 1), e og f,
- 3) arbejde i virksomheder, som har væsentlig produktion til sommerferieområder, for så vidt direktøren for arbejdstilsynet meddeler dispensation fra hvileperioden efter forud indhentet udtalelse fra Den danske Bagerstands Fællesorganisation og Bageri- og Konditoriarbejdernes Forbund.

41. § 32, stk. 2:

Endvidere kan direktøren for arbejdstilsynet tillade afvigelse fra *bestemmelserne* i § 31, for så vidt dette nødvendiggøres af, at arbejdets udførelse efter dets art ikke kan opsættes, såsom skibsreparationer, eller for så vidt angår særlige arbejdsformer, som gør en afvigelse nødvendig. Bestemmelsen i stk. 1, sidste pkt. finder tilsvarende anvendelse.

42. § 33:

I virksomheder, der bager levnedsmidler til detailsalg inden for 24 timer efter bagningen, er 3 holds drift ikke tilladt, bortset fra ekstraordinære forhold, jfr. § 31, stk. 7, nr. 2, og § 32.

43. § 34, stk. 1:

Det er med undtagelse af de i § 30 nævnte tilfælde forbudt at beskæftige arbejdere i et søn- og helligdagsdøgn. Dette skal ligge inden for tidsrummet fra kl. kl. 22 aftenen før søn- og helligdagen til kl. 8 dagen efter søn- og helligdagen. På grundlovsdagen må der ikke arbejdes efter kl. 12.

Gældende lovttekst.

stk. 2, nr. 16. På grundlovsdagen må der ikke arbejdes efter kl. 12.

§ 34, stk. 2, nr. 3:

vand-, gas- og elektricitetsværker og andre virksomheder, der tjener et alment formål, for så vidt angår de til driftens vedligeholdelse nødvendige arbejder,

§ 34, stk. 2, nr. 11:

forberedende eller supplerende arbejder, udførelse af reparationer, renholdelse, oprydning eller optælling af varer, for så vidt disse arbejder er nødvendige af hensyn til en virksomheds normale gang og ikke kan udføres inden for den normale arbejdstid,

§ 34, stk. 2, nr. 14:

brødfabrikker, brød- og kagebagerier samt konditorier mellem kl. 4 og kl. 20 samt i øvrigt i det omfang, hvori det er fastsat i § 31, stk. 3, nr. 1 og 2,

§ 34, stk. 2, nr. 16:

arbejde, der i medfør af aftale mellem parterne udføres i tilslutning til ugens arbejde enten indtil senest kl. 6 søndag morgen eller tidligst fra kl. 22 søndag aften.

§ 34, stk. 3:

De i § 32, stk. 1 og 2, omhandlede regler finder tilsvarende anvendelse med hensyn til søn- og helligdagsarbejde.

§ 35, stk. 1:

Socialministeren er bemyndiget til efter indhentet erklæring fra direktøren for arbejdstilsynet, arbejdsrådet samt fra vedkommende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer at tilstede undtagelser fra det i § 34, stk. 1, indeholdte forbud mod arbejde på søn- og helligdage i følgende tilfælde:

§ 35, stk. 1, litra d:

når en dispensation for en mindre del af de i en virksomhed beskæftigede mulig-

*Forslag.**44. § 34, stk. 2, nr. 3:*

fornødent arbejde ved virksomhed af almennyttig karakter, såsom: sygehuse og plejeanstalter m. v., læge- og sygeplejevirkomhed, kirkelige handlinger, møder, museer m. v., undervisning og opdragelse, toldvæsen, redningsvæsen, brandvæsen, rets- og politivæsen, fængselsvæsen, vand- gas- og elektricitetsværker,

45. § 34, stk. 2, nr. 11:

forberedende eller supplerende arbejder, udførelse af reparationer og ændringer i forbindelse dermed, renholdelse, oprydning eller optælling af varer, for så vidt disse arbejder er nødvendige af hensyn til en virksomheds normale gang og ikke kan udføres inden for den normale arbejdstid,

46. § 34, stk. 2, nr. 14:

brødfabrikker, brød- og kagebagerier samt konditorier mellem kl. 4 og kl. 20 samt i øvrigt i det omfang, hvori det er fastsat i § 31, stk. 7, nr. 1 og 2,

47. § 34, stk. 2, nyt nr. 16:

vandbygningsarbejde, hvor arbejdet på grund af strøm- og vindforhold ikke kan foregå på alle ugens dage.

48. § 34, stk. 3:

Reglerne i § 32, stk. 1 og 2, finder tilsvarende anvendelse med hensyn til arbejde på søn- og helligdage samt på grundlovsdagen efter kl. 12.

49. § 35, stk. 1:

Arbejdsministeren er bemyndiget til efter indhentet erklæring fra direktøren for arbejdstilsynet, arbejdsrådet samt fra vedkommende arbejdsgiver- og arbejderorganisationer at tilstede undtagelser fra det i § 34, stk. 1, indeholdte forbud mod arbejde på søn- og helligdage og på grundlovsdagen efter kl. 12 i følgende tilfælde:

50. § 35, stk. 1, litra d:

når en dispensation for en mindre del af de i en virksomhed beskæftigede mu-

Gældende lovtækst.

gør en væsentlig højere produktion og beskæftigelse i virksomheden. En sådan dispensation skal være tidsbegrænset, men kan gentages;

§ 36, stk. 2:

Fra bestemmelsen i stk. 1 undtages arbejde med distribuering af dagblade, for så vidt angår de ved distribuering beskæftigede arbejdere, hvis ugentlige arbejdstid ikke overstiger 48 timer, samt budtjeneste i øvrigt.

§ 40:

Enhver virksomhed, der, bortset fra budtjeneste, beskæftiger personer under 18 år, skal sørge for, at enhver af disse senest 4 uger efter antagelsen forsynes med en arbejdsbog, for så vidt der ikke er oprettet lærekontrakt. Fratræder den pågældende pladsen før sit fyldte 18. år, udleveres bogen ham til brug i en eventuel ny plads.

Stk. 2. Socialministeren fastsætter nærmere regler for bogens indretning og førelse. Arbejdsbogen betales af arbejdsgiveren.

Stk. 3. For grupper af arbejdere eller områder, hvor det må anses for overflødigt, at unge arbejdere er forsynet med arbejdsbog, kan socialministeren efter forhandling med direktøren for arbejdstilsynet og arbejdsrådet bestemme, at arbejdsbog ikke vil være at benytte.

§ 41, stk. 1, 7.-9. pkt.:

Foranstående bestemmelser finder ikke anvendelse i tilfælde, hvor arbejdsforholdet er iværksat under medvirken af invalideforsikringsretten eller et revalideringscenter. Såfremt fabrikinspektøren finder et af disse arbejdsforhold utilrådeligt, henleder han invalideforsikringsrettens, respektive revalideringscentrets, opmærksomhed herpå. Er retten, respektive centret, ikke enig med fabrikinspektøren, forelægges sagen for det i stk. 3 nævnte udvalg; dettes afgørelse af spørgsmålet er endelig.

§ 41, stk. 3:

Der nedsættes af socialministeren et

Forslag.

liggør en væsentlig højere produktion og beskæftigelse i virksomheden, *samt når en dispensation for en virksomhed muliggør en væsentlig højere produktion og beskæftigelse i en eller flere andre virksomheder.* En sådan dispensation skal være tidsbegrænset, men kan gentages;

51. *§ 36, stk. 2* ophæves.**52.** *§ 40* ophæves.**53.** *§ 41, stk. 1, 7.-9. pkt.:*

Foranstående bestemmelser finder ikke anvendelse i tilfælde, hvor arbejdsforholdet er iværksat under medvirken af *et revalideringscenter.* Såfremt fabrikinspektøren finder et af disse arbejdsforhold utilrådeligt, henleder han *revalideringscentrets* opmærksomhed herpå. Er *centret* ikke enig med fabrikinspektøren, forelægges sagen for det i stk. 3 nævnte udvalg; dettes afgørelse af spørgsmålet er endelig.

54-55. *§ 41, stk. 3:*

Der nedsættes af *arbejdsministeren* et

Gældende lovtækst.

lægeligt-teknisk fællesudvalg, bestående af en repræsentant for sundhedsstyrelsen, en repræsentant for invalideforsikringsretten, overlægen ved arbejdstilsynet eller en anden af arbejdstilsynets læger samt 2 fabrikinspektører, hvoraf den ene skal gøre tjeneste i København, den anden i provinsen. Direktøren for arbejdstilsynet fungerer som formand for udvalget. Udvalget træffer afgørelse i de udvalgte forelagte tvivls spørgsmål vedrørende tilladeligheden af at anvende unge mennesker til arbejde i de under nærværende lov hørende virksomheder under hensyn til deres helbredstilstand og skal i øvrigt ved offentliggørelse af udvalgets afgørelser og på anden måde — i videst muligt omfang — give vejledning om nævnte forhold.

§ 43, stk. 1, nr. 5:

I udleveringssteder, lagre o. lign. må unge mennesker under 18 år ikke anvendes til arbejde i tiden før kl. 6 og efter det tidspunkt om aftenen, fra hvilket de pågældende lokaler ifølge den gældende lovgivning skal holdes lukkede for publikum. Bortset fra de sidste 7 dage forud for juleaften skal der gives de pågældende unge arbejdere en samlet hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet.

Endvidere kan virksomhedens indehaver indtil 12 gange årlig benytte de pågældende unge arbejdere til arbejde uanset de angivne begrænsninger, dog ikke ud over kl. 22.

§ 43, stk. 1, nr. 6, 1. led:

I hoteller, beværtninger og gæstgiverier må unge mandlige arbejdere fra 14 til 16 års alderen ikke beskæftiges mellem kl. 22 og kl. 6 og unge mandlige arbejdere fra 16 til 18 år ikke i tiden fra kl. 24 til kl. 6. Samme regler er gældende for unge kvindelige arbejdere, der er antaget til oplæring i tjenerfaget, jfr. lov nr. 120 af 7. maj 1937 om lærlinge-forholdet.

§ 44:

Den adgang som § 34, stk. 2, og § 35 giver til i et vist omfang at lade arbejde

Forslag.

lægeligt-teknisk fællesudvalg, bestående af en repræsentant for sundhedsstyrelsen, en repræsentant for *direktoratet for revalidering og forsorg*, overlægen ved arbejdstilsynet eller en anden af arbejdstilsynets læger samt 2 fabrikinspektører, hvoraf den ene skal gøre tjeneste i København, den anden i provinsen. Direktøren for arbejdstilsynet *eller en under direktoratet hørende tjenestemand* fungerer som formand for udvalget. Udvalget træffer afgørelse i de udvalgte forelagte tvivls spørgsmål vedrørende tilladeligheden af at anvende unge mennesker til arbejde i de under nærværende lov hørende virksomheder under hensyn til deres helbredstilstand og skal i øvrigt ved offentliggørelse af udvalgets afgørelser og på anden måde i videst muligt omfang give vejledning om nævnte forhold.

56. § 43, stk. 1, nr. 5:

I udleveringssteder, lagre o. lign. må unge mennesker under 18 år ikke anvendes til arbejde i tiden før kl. 6 og efter kl. 22 og ikke efter det tidspunkt om aftenen fra hvilket de pågældende lokaler ifølge den gældende lovgivning skal holdes lukkede for publikum. Bortset fra de sidste 7 dage før juleaften skal der gives de pågældende unge arbejdere en samlet hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet. Endvidere kan virksomhedens indehaver indtil 12 gange årlig benytte de pågældende unge arbejdere til arbejde uanset de angivne begrænsninger, dog ikke ud over kl. 22.

57. § 43, stk. 1, nr. 6, 1. led:

I hoteller, beværtninger og gæstgiverier må unge mandlige arbejdere fra 14 til 16 års alderen ikke beskæftiges mellem kl. 22 og kl. 6 og unge mandlige arbejdere fra 16 til 18 år ikke i tiden fra kl. 24 til kl. 6. Samme regler er gældende for unge kvindelige arbejdere, der er antaget til oplæring i tjenerfaget, jfr. *lovgivningen om lærlingeforhold.*

58. § 44:

Reglerne i § 34, stk. 2 og 3 og § 35 omfatter ikke *beskæftigelse af personer under 18 år.*

Gældende lovtæst.

udføre på søn- og helligdage, omfatter ikke personer under 18 år. Dog er det tilladt sådanne at deltage i søn- og helligdagsarbejde i de i § 34, stk. 2, nr. 1, 2, 4, 5, 13, 14, 15 og 16, omhandlede tilfælde samt i arbejde i lagre m. v. i den tid, i hvilken det ifølge lukkelovgivningen er tilladt at holde dem åbne for ekspeditionen på søn- og helligdage, samt i den tid, der medgår til tilrettelægning og oprydning, jfr. § 45, stk. 2. De unge skal dog altid have et samlet ugentligt fridøgn.

§ 45, stk. 1-2:

Den daglige arbejdstid for personer under 18 år må — bortset fra budtjeneste — ikke overstige det antal arbejdstimer pr. dag, som er fastsat for fagets voksne arbejdere ved overenskomst mellem arbejdsgiver- og arbejderorganisationer. Såfremt sådan overenskomst ikke foreligger, fastsættes maksimalarbejdstiden for de unge arbejdere af et nævn bestående af to af hver af de pågældende faglige organisationer udpegede medlemmer samt af en af den faste voldgiftsrét udpeget formand. Findes der ingen faglige organisationer i pågældende fag, udpeges de medlemmer af nævnet, som repræsenterer henholdsvis arbejdsgiverne og arbejderne, af Dansk Arbejdsgiverforening og De samvirkende Fagforbund.

Stk. 2. Ud over den ifølge stk. 1 gældende arbejdstid kan en virksomheds indehaver pålægge de unge arbejdere før arbejdets påbegyndelse at foretage det fornødne til tilrettelægning af dette eller efter arbejdets ophør at foretage fornøden oprydning på arbejdsstedet, medmindre det i lærlingelovens § 12, stk. 3, punktum, omhandlede timetal vil blive overskredet. Den til tilrettelægning eller oprydning medgåede tid må ikke udgøre mere end sammenlagt $\frac{1}{2}$ time daglig, og det samlede antal arbejdstimer, hvori de unge arbejdere i alt må beskæftiges, må under ingen omstændigheder overstige 10 timer pr. dag.

§ 48, stk. 2, 1. pkt.:

Det stedlige tilsyn varetages af det tekniske tilsynspersonale — jfr. dog kap. 13 — som består af fabrikinspektører, ingeniører, tilsynsmestre og assistenter.

Forslag.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1, må personer under 18 år dog på søn- og helligdage og på grundlovsdagen efter kl. 12. beskæftiges i det omfang, der er angivet i §§ 43 og 45, ved arbejde i de tilfælde, der omhandles i § 34, stk. 2, nr. 1-5 og 13-15, samt i udleveringssteder, lagre o. lign. i den tid, hvor det ifølge lukkelovgivningen er tilladt at holde dem åbne for ekspedition.

Stk. 3. Personer, der beskæftiges i henhold til stk. 2, skal dog altid have et samlet ugentligt fridøgn.

59. § 45, stk. 1-2:

Arbejdstiden for personer under 18 år må ikke overstige den arbejdstid, som er fastsat for fagets voksne arbejdere ved overenskomst mellem arbejdsgiver- og arbejderorganisationer. Såfremt sådan overenskomst ikke foreligger, fastsættes maksimalarbejdstiden for de unge arbejdere af et nævn, bestående af to af hver af de pågældende faglige organisationer udpegede medlemmer samt af en af Arbejdsretten udpeget formand. Findes der ingen faglige organisationer i pågældende fag, udpeges de medlemmer af nævnet, som repræsenterer henholdsvis arbejdsgiverne og arbejderne, af Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark. For lærlinge, der går på dagskole eller aften-skole eller deltager i kombineret dag- og aftenundervisning, medregnes undervisningstiden i arbejdstiden i overensstemmelse med lovgivningen om lærlinge-forhold.

Stk. 2. Det samlede antal arbejdstimer, hvori de unge arbejdere i alt må beskæftiges, må ikke overstige 10 timer pr. dag.

60. § 48, stk. 2, 1. pkt.:

Det stedlige tilsyn varetages af det tekniske tilsynspersonale — jfr. dog kap. 13 — som består af fabrikinspektører, ingeniører og inspektører.

*Gældende lovtæst.**§ 49, stk. 2:*

Til ansættelse som fabrikinspektør eller ingeniør ved arbejdstilsynet kræves, at vedkommende har bestået en afsluttende eksamen ved Danmarks tekniske Højskole eller har en anden lignende teknisk uddannelse, og at vedkommende har haft mindst 2 års ansættelse i praktisk virksomhed, så vidt muligt efter afsluttet eksamen. Til ansættelse som tilsynsmester eller assistent ved arbejdstilsynet kræves fornøden teknisk uddannelse.

§ 49, stk. 3:

De tilsynsførende skal have bopæl i den pågældende kreds efter socialministerens nærmere bestemmelse.

§ 53, stk. 1, 4. pkt.:

De i loven foreskrevne tilsynsbøger, arbejdsbøger, registre o. lign. skal opbevares på et let tilgængeligt sted på eller ved arbejdsstedet.

§ 54, stk. 3:

Arbejdernes tillidsmænd og sikkerhedsrepræsentanter skal have adgang til at gøre sig bekendt med de af tilsynet i tilsynsbogen indførte påbud.

§ 54, stk. 6:

Tjenestemeddelelser, der af arbejdstilsynet tilsendes en virksomhed, skal opbevares af denne og vedlægges tilsynsbogen, hvor en sådan er påbudt.

§ 56, stk. 1 og 2:

De af arbejdstilsynets tilsynskredse afgivne påbud og i øvrigt truffene afgørelser

*Forslag.***61. § 49, stk. 2:**

Til ansættelse som fabrikinspektør eller ingeniør ved arbejdstilsynet kræves, at vedkommende har bestået en afsluttende eksamen ved Danmarks tekniske Højskole eller har en anden lignende teknisk uddannelse, og at vedkommende har haft mindst 2 års ansættelse i praktisk virksomhed, så vidt muligt efter afsluttet eksamen. Til ansættelse som *inspektør* ved arbejdstilsynet kræves fornøden teknisk uddannelse.

62. § 49, stk. 3:

Tilsynspersonalet skal *i almindelighed* have bopæl i den pågældende kreds efter *direktøren for arbejdstilsynets* nærmere bestemmelse.

63. § 50 nyt stk. 3:

På enhver fast arbejdsplads skal der på et for arbejderne synligt sted være opslået en meddelelse om adresse og telefonnummer på den tilsynskreds, under hvilken den pågældende virksomhed hører.

64. § 53, stk. 1, 4. pkt.:

De i loven foreskrevne tilsynsbøger, registre o. lign. skal opbevares på et let tilgængeligt sted på eller ved arbejdsstedet.

65. § 54, stk. 3:

Arbejdernes tillidsmænd og sikkerhedsrepræsentanter skal have adgang til at gøre sig bekendt med *tilsynets påbud, hvad enten de indføres i tilsynsbogen eller i øvrigt afgives skriftligt.*

66. § 54, stk. 6:

Tjenestemeddelelser, der af arbejdstilsynet tilsendes en virksomhed, skal opbevares af denne og vedlægges tilsynsbogen, hvor en sådan er påbudt. *I tilsynsbogen skal være opført adresse samt telefonnummer på den tilsynskreds, under hvilken den pågældende virksomhed hører.*

67. § 56, stk. 1 og 2:

De af arbejdstilsynets tilsynskredse afgivne påbud og i øvrigt truffene afgørelser

Gældende lovtæst.

kan inden for et tidsrum af 3 uger indankes for direktøren for arbejdstilsynet.

Stk. 2. De af direktøren truffne afgørelser kan inden for et tidsrum af 14 dage indankes for socialministeren, der, forinden afgørelse træffes, afæsker arbejdsrådet en udtalelse over sagen. Ministerens afgørelse er endelig, for så vidt ikke andet er bestemt i nærværende lov.

§ 56, stk. 3:

Indankningen har opsættende virkning med hensyn til udførelsen af vedkommende påbud. Dette gælder dog ikke for påbud, der vedrører de i § 55, stk. 1, nævnte forhold.

§ 57, stk. 1:

Direktøren for arbejdstilsynet udfærdiger efter forhandling med arbejdsrådet uddrag af nærværende lov og de forskrifter, der udstedes i henhold til loven. Uddraget skal tillige med en meddelelse om den tilsynsførendes navn og adresse opslås i let læselig form og på passende sted på de under loven hørende arbejdssteder. Arbejdstilsynet kan dog, hvor sådanne opslag findes upåkrævet, gøre undtagelser fra foranstående regel.

§ 60, stk. 2:

Arbejderbeskyttelsesfondets midler tilvejebringes ved bidrag fra samtlige i henhold til ulykkesforsikringslovgivningen anerkendte ulykkesforsikringsselskaber, fra de arbejdsgivere, der i medfør af ulykkesforsikringslovens § 15, stk. 13, har erholdt fritagelse for at afgive deres risiko efter ulykkesforsikringslovgivningen, og fra de statsanerkendte sygekasser. Bidragene udgør 175.000 kr. årlig, af hvilket beløb halvdelen indbetales af ulykkesforsikringsselskaberne og de nævnte arbejdsgivere og halvdelen af sygekasserne. Bidragene pålignes de enkelte selskaber og arbejdsgivere henholdsvis i forhold til den af vedkommende selskab i det forløbne regnskabsår oppebårne præmieindtægt af pligtig ulykkesforsikring og et af direktoratet for ulykkesforsikringen skønsmæssigt beregnet præmiebeløb svarende til vedkommende ar-

Forslag.

kan inden for et tidsrum af 3 uger *indbringes* for direktøren for arbejdstilsynet.

Stk. 2. De af direktøren truffne afgørelser kan inden for et tidsrum af 14 dage *indbringes* for *arbejdsministeren*, der, forinden afgørelse træffes, afæsker arbejdsrådet en udtalelse over sagen. Ministerens afgørelse er endelig, for så vidt ikke andet er bestemt i nærværende lov.

68. § 56, stk. 3:

Klagen har opsættende virkning med hensyn til udførelsen af vedkommende påbud. Dette gælder dog ikke for påbud, der vedrører de i § 55, stk. 1, nævnte forhold.

69. § 57, stk. 1:

Direktøren for arbejdstilsynet udfærdiger efter forhandling med arbejdsrådet uddrag af nærværende lov og de forskrifter, der udstedes i henhold til loven. Uddraget skal tillige med en meddelelse om adresse og telefonnummer på den tilsynskreds, under hvilken den pågældende virksomhed hører, opslås i let læselig form og på passende sted på de under loven hørende arbejdssteder. Arbejdstilsynet kan dog, hvor sådanne opslag findes upåkrævet, gøre undtagelser fra foranstående regel.

70. § 60, stk. 2-6:

Stk. 2. Fondets midler tilvejebringes ved bidrag fra de i henhold til ulykkesforsikringsloven anerkendte ulykkesforsikringsselskaber, *staten, de kommuner, der ikke har afgivet deres risiko efter ulykkesforsikringsloven til et ulykkesforsikringsselskab*, de arbejdsgivere, der i medfør af lovens § 15, stk. 13, har erholdt fritagelse for at afgive risikoen efter ulykkesforsikringsloven til et anerkendt selskab, samt fra de statsanerkendte sygekasser.

Stk. 3. Bidragene udgør i alt 350.000 kr. pr. finansår. Beløbet reguleres en gang årligt, første gang den 1. april 1969 på grundlag af reguleringspristallet for januar måned, således at beløbet for det følgende finansår henholdsvis forhøjes eller nedsættes med 10.500 kr. for hver fulde 3 points udsving over eller under 100. Eventuelle overskydende points henstår til næste regulering.

Gældende lovtæst.

bejdsgivers risiko efter loven, jfr. ulykkesforsikringslovens § 19, stk. 2. Sygekassernes bidrag pålignes de enkelte kasser i forhold til deres præmieindtægt af ubemidlede, nydende medlemmer i det forløbne regnskabsår. De nærmere regler for bidragenes beregning, formen og fristen for deres indbetaling til fondet m. m. fastsættes af socialministeren.

§ 60, stk. 3:

Arbejderbeskyttelsesfondet administreres af et udvalg bestående af direktøren for arbejdstilsynet som formand og 2 af arbejdsrådet af dets midte valgte medlemmer, hvoraf det ene skal repræsentere arbejdsgiverne, det andet arbejderne.

§ 77, stk. 1-8 og stk. 11:

Til virksomheder, der består ved lovens ikrafttræden, kan der for de arbejdslokaler, som er indrettet før dette tidspunkt, kun stilles krav om opfyldelse af bestemmelserne i § 13, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3., 2. punktum, i det omfang, hvori disse krav kunne være krævet opfyldt efter den hidtil gældende lovgivning. For så vidt angår

Forslag.

Af det samlede bidrag indbetales halvdelen af sygekasserne, *3,5 pct. af staten og resten af de i stk. 2 nævnte ulykkesforsikrings-selskaber, kommuner og arbejdsgivere.*

Stk. 4. Den del af bidraget, de i stk. 2 nævnte ulykkesforsikrings-selskaber, kommuner og arbejdsgivere skal betale, pålignes disse i forhold til de bidragspligtiges præmieindtægt i det forløbne regnskabsår af pligtig ulykkesforsikring, eller når forsikring ikke er tegnet, i forhold til et af direktoratet for ulykkesforsikringen skønsmæssigt beregnet præmiebeløb svarende til den pågældendes risiko efter ulykkesforsikringsloven.

Stk. 5. Sygekassernes årlige bidrag pålignes de enkelte sygekasser i forhold til antallet af nydende medlemmer den 31. december i det foregående år. De nærmere regler for beregning af sygekassernes bidrag og formen og fristen for deres indbetaling til fondet m. m. fastsættes af socialministeren.

Stk. 6. De nærmere regler for beregning af de bidrag, der skal betales af de i stk. 2 nævnte ulykkesforsikrings-selskaber, kommuner og arbejdsgivere, og formen og fristen for deres indbetaling til fondet, fastsættes af arbejdsministeren.

71. § 60, stk. 7:

Arbejderbeskyttelsesfondet administreres af et udvalg bestående af direktøren for arbejdstilsynet som formand og 3 af arbejdsrådet af dets midte valgte medlemmer, der repræsenterer henholdsvis arbejdsgiverne, arbejderne og arbejdslederne.

72. § 71, nyt stk. 4:

Er en af de i stk. 1 nævnte lovovertrædelser begået af et aktieselskab, andels-selskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

73. § 77, stk. 1-8 og stk. 11 ophæves.

*Gældende lovtæst.**Forslag.*

håndværks- og industrivirksomheder, der beskæftiger 3 arbejdere eller derunder, gælder denne bestemmelse dog § 13, stk. 1, nr. 3, i dens helhed. Undergår et eller flere af disse arbejdslokaler en efter arbejdstilsynets skøn væsentlig omdannelse, kan de i 1. og 2. punktum nævnte bestemmelser dog forlanges opfyldt i det omfang, hvori det efter tilsynets skøn er muligt og rimeligt.

Stk. 2. Virksomheder, der består ved lovens ikrafttræden, og hvis arbejdslokaler ikke har skullet opfylde og ikke opfylder kravene i den hidtidige fabriklovgivning med hensyn til loftshøjde, luftrum og gulvets beliggenhed i forhold til jordsmonnet, er berettiget til at flytte hen til andre arbejdslokaler, der ikke opfylder kravene i § 13, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3, 2. punktum, for så vidt disse lokaler inden for det sidste år har været anvendt til den samme art af virksomhed. For så vidt angår håndværks- og industrivirksomheder, der beskæftiger 3 arbejdere eller derunder, gælder denne bestemmelse dog § 13, stk. 1, nr. 3, i dens helhed. Undergår et eller flere af disse arbejdslokaler — enten ved indflytningen eller senere — en efter arbejdstilsynets skøn væsentlig omdannelse, skal de i 1. og 2. punktum nævnte bestemmelser opfyldes.

Stk. 3. Håndværks- og industrivirksomheder med 3 arbejdere eller derunder, som oprettes efter lovens ikrafttræden, og som efter reglerne i den hidtidige fabriklovgivning ikke skulle have opfyldt denne lovgivnings krav med hensyn til loftshøjde, luftrum og gulv, er berettiget til at etablere sig i arbejdslokaler, der ikke opfylder kravene i § 13, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3, for så vidt disse lokaler inden for det sidste år har været anvendt til den samme art af virksomhed, og berettiget til senere at flytte hen til andre arbejdslokaler, der ikke opfylder disse krav, for så vidt disse lokaler inden for det sidste år har været anvendt til samme art af virksomhed. Undergår et eller flere af disse arbejdslokaler — enten ved etableringen eller senere — en efter arbejdstilsynets skøn væsentlig omdannelse, skal bestemmelserne i § 13, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3, opfyldes.

Stk. 4. Virksomheder, hvis arbejdslokaler i henhold til stk. 1 og stk. 2 ikke skulle

Gældende lovttekst.

opfylde bestemmelserne i § 13, stk. 1, nr. 1, nr. 2 og nr. 3, 2. punktum, eller den hidtidige fabriklovgivnings krav om arbejdslokalers loftshøjde, lufttrum og gulvets beliggenhed i forhold til jordsmonnet, men som faktisk opfylder disse krav, kan ikke ved flytning fra disse lokaler overgå til brug af arbejdslokaler, der ikke opfylder de nævnte bestemmelser i § 13. Det samme gælder virksomheder, der skulle opfylde de forannævnte krav, men som har fået meddelt dispensation herfra. Dette stykke gælder dog ikke håndværks- og industrivirksomheder, der beskæftiger 3 arbejdere eller derunder.

Stk. 5. For så vidt der er et særligt faremoment ved nogen af de i stk. 1, 2 og 3 omhandlede virksomheder, kan direktoratet for arbejdstilsynet bestemme, at de i § 13, stk. 1, nr. 1, 2 og 3, indeholdte regler skal finde anvendelse i det omfang, det er nødvendigt til imødegåelse af dette faremoment.

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 1-5 vedrørende håndværks- og industrivirksomheder, der beskæftiger 3 arbejdere eller derunder, gælder ikke personer eller selskaber, der driver flere virksomheder i samme fag eller branche.

Stk. 7. Mener en virksomhed, at der ikke er foretaget en væsentlig omdannelse som omhandlet i stk. 1-3, kan den indanke arbejdstilsynets afgørelse i så henseende efter reglerne i § 1, stk. 8.

Stk. 8. Arbejdstilsynet skal inden for et tidsrum af 3 år fra lovens ikrafttræden undersøge, hvorvidt de i medfør af de hidtil gældende regler meddelte dispensationer fortsat kan og bør opretholdes. I benægtende fald skal tilsynet give vedkommende virksomhed meddelelse om, at dispensationen bortfalder senest 6 måneder efter meddelelsen.

Stk. 11. De ved lovens ikrafttræden fungerende maskinsynsmænd og stedfortrædere for disse fratræder — medmindre der i henhold til § 75, stk. 3, fastsættes et tidligere tidspunkt — deres hverv med udgangen af juni måned 1955. Inden dette tidspunkt skal der af kommunalbestyrelserne være foretaget valg til det kommunale tilsyn i overensstemmelse med denne lovs regler.

Forslag.

*Gældende lovtæst.**§ 77, stk. 10:*

De anordninger, regulativer og andre forskrifter, der i øvrigt er udfærdiget i henhold til de i § 76 nævnte love, forbliver i kraft med de ændringer, som følger af nærværende lov, indtil de måtte blive ændret eller ophævet.

*Forslag.***74.** *§ 77, stk. 2:*

De anordninger, regulativer og andre forskrifter, der i øvrigt er udfærdiget i henhold til de i § 76 nævnte love, forbliver i kraft med de ændringer, som følger af nærværende lov, indtil de måtte blive ændret eller ophævet. *For de i 1. pkt. nævnte regulativer kan den i § 10 omhandlede revision udskydes til udgangen af 1975.*